

Amstelveen Bomenstad

Bomenplan gemeente Amstelveen

15 oktober 2024

Inhoud

Voorwoord

1. Inleiding

- 1.1 Aanleiding
- 1.2 Afbakening
- 1.3 Leeswijzer

2. Visie, doelstelling en uitgangspunten

- 2.1 Visie
- 2.2 Doelstelling en uitgangspunten

3. De bomen van Amstelveen

- 3.1 Boomsoorten
- 3.2 Groeiplaats
- 3.3 Meerdere generaties bomen
- 3.4 In vogelvlucht over het Amstelveense bomenbestand

4. Beschermen

- 4.1 Behouden van waardevolle bomen
- 4.2 Een robuuste Amstelveense bomenstructuur
- 4.3 Zorgvuldig werken en ontwikkelen rond bomen
- 4.4 Ecologisch beheer

3

4

4

4

5

6

7

8

9

9

9

10

12

13

13

16

19

20

5. Investeren

- 5.1 De 3-30-300 regel 23
- 5.2 Versterking van de biodiversiteit 24
- 5.3 Investeren in meer bomen 25
- 5.4 Toekomstbestendige groeiplaatsen 27

6. Bomenagenda

29

Bijlage 1. Wettelijke kaders

34

Bijlage 2. Quick scan Amstelveense bomen

35

Bijlage 3. Interne boomprocedure

37

Bijlage 4. Bomenstructuurkaart

39

Bijlage 5: Groeiplaats

47

Voorwoord

Groen erfgoed: Amstelveen, Bomenstad

Amstelveen staat bekend om haar rijke stadsgroen, unieke heemparken, het Amsterdamse bos en een voormalig Arboretum met bijzondere bomen. Deze groene elementen vormen een belangrijk onderdeel van onze stad en zijn van grote waarde voor een gezonde leefomgeving.

Tuin- en landschapsarchitect Broerse ontwierp vele parken in Amstelveen en was verantwoordelijk voor de aanleg van de groenstructuren in Elsrijk-West. Groen en de hoofdgroenstructuur waren destijds al essentieel bij de stadsplanning voor nieuwe wijken. En het uitgangspunt van dit bomenplan is behoud of herstel van die structuur. Ook in de nieuwste woonwijk De Scheg speelt groen en water een prominente rol.

Het eerdere bomenplan van Amstelveen dateert uit 2008. Sindsdien is er veel veranderd. We zien een toenemende verstedelijking, infrastructuurvernieuwing (zoals bij de A9, en de Bovenkerkerweg) en uitbreiding binnen de stadsgrenzen. Tegelijkertijd willen we onze kenmerkende groene identiteit behouden. Waar groen vroeger vooral gezien werd als 'kijkgroen', ligt de focus nu meer op 'belevingsgroen'. Groen draagt bij aan het welzijn van mens en dier, klimaatadaptatie en versterkt de biodiversiteit. Onze heemparken en monumentale

bomen zijn een belangrijk onderdeel van onze groene identiteit. Een identiteit die we willen behouden, versterken en benutten.

Met het nieuwe bomenplan spelen we in op de huidige ontwikkelingen. Het bevat richtlijnen voor het beschermen van bomen en investeren in bomen. Denk aan: het behouden van waardevolle bomen, de keuze voor bomen met een lange levensloop, het creëren van optimale groeiruimte, het versterken van een gezonde bomenmix en het ecologisch beheren van groen.

Het bomenplan is bedoeld voor wie beroepsmatig te maken heeft met groen of met stedelijke ontwikkeling in Amstelveen. Of het nu gaat om een nutsbedrijf of een projectontwikkelaar óf onze eigen organisatie. Geïnteresseerde inwoners kunnen waardevolle informatie vinden over het belang van bomen in de stad, ook in hun eigen tuin.

Ik hoop dat we als stad met dit bomenplan de komende jaren een bijdrage kunnen leveren aan een aangename, gezonde en biodiverse leefomgeving.

Veel leesplezier.

Floor Gordon

Wethouder Groen en Water

Ouderkerkerlaan, *Platanus x hispanica*

1. Inleiding

Bomen zijn belangrijk voor Amstelveen. Ze koelen de stad in warme periodes en vertragen door hun bladerdek het water bij zware regenval. Naast deze voordelen voor het klimaat hebben bomen ook waarde voor natuur, identiteit en gezondheid, zoals het produceren van zuurstof.

Amstelveen is van oorsprong ruim en groen opgezet. Het uitgangspunt van groenarchitect Broerse om “de natuur in de stad te brengen” is in grote delen van de stad duidelijk zichtbaar. Binnen de bebouwde kom zijn er, naast de parken, veel groene straten, lanen en plantsoenen.

Bomenwandeling met inwoners en de gemeenteraad

Samen met de singels vormen bomen de groene- en blauwe aderen van de stad. Hierdoor ontstaan verbindingen van noord naar zuid en van west naar oost. Deze groen blauwe verbindingen behoeven versterking, omdat zij essentieel zijn in een dichtbevolkte stad als Amstelveen.

Bomen bevinden zich in de directe leefomgeving van inwoners. Daarom hebben inwoners, de gemeenteraad en de Groenraad de mogelijkheid gekregen om mee te denken met het plan. In het Bomenplan staat hoe de gemeente het Amstelveense bomenbestand beschermt, maar ook hoe de gemeente investeert in bomen voor de toekomst.

1.1 Aanleiding

Nederland, en in het bijzonder stedelijke gebieden zoals Amstelveen, staan voor grote uitdagingen, zoals de verstedelijking, klimaatverandering en de achteruitgang van de biodiversiteit. Bomen zijn onmisbaar om deze opgaves te beantwoorden. Het Bomenplan is de uitwerking van de ambities van de Groenvisie en de Visie Gezonde Leefomgeving. Tevens vult het ander beleid aan, zoals het Actieplan Klimaatadaptatie.

Groenvisie Amstelveen

De Groenvisie van Amstelveen is een thematische uitwerking van de gemeentelijke Omgevingsvisie. De Groenvisie is richtinggevend voor het beleid rondom gemeentelijk groen. In het kort beschrijft de visie: *“het belang dat groen heeft voor Amstelveen, en hoe de gemeente, ook bij groei van de stad, wil bereiken dat groen en water een grotere bijdrage leveren aan een fijne en gezonde omgeving.”*

Visie Gezonde Leefomgeving

Amstelveen wil een gezonde stad zijn en blijven, met gezonde inwoners. Het Bomenplan sluit aan op speerpunt 2 van de Visie: “groene identiteit behouden, versterken en benutten.”

1.2 Afbakening

Het Bomenplan gaat over alle bomen in Amstelveen. Daarbij gaat het vooral om de bomen die als individuele boom worden beheerd en gecontroleerd. Deze staan langs wegen en (fiets)paden, in groenstroken en de (heem)parken. Voor de bomen die niet in eigendom van de gemeente zijn, blijft dit beperkt tot de regels rondom kap van waardevolle bomen en initiatieven voor vergroening.

Het Bomenplan voldoet aan alle wettelijke kaders, zoals de Omgevingswet (zie bijlage 1: Wettelijke kaders).

Het Bomenplan volgt de richtlijnen uit het Handboek Bomen van het Normeninstituut Bomen. In dit Handboek zijn richtlijnen opgenomen over bijvoorbeeld het inrichten van een goede groeiplaats voor bomen en het werken rondom bomen.

Van der Veerelaan, *Styphonolobium japonicum*

1.3 Leeswijzer

Het Bomenplan is als volgt opgebouwd:

2. Visie, doel en uitgangspunten	Hoe kan de boom in Amstelveen zijn waarden optimaal vervullen? Het Bomenplan rust op twee doelen: beschermen van bomen en investeren in bomen. De doelen zijn onderverdeeld in acht uitgangspunten die de leidraad vormen van het beleid.
3. De bomen van Amstelveen	Dit hoofdstuk beschrijft de opbouw van het bomenbestand. Daarbij zijn gegevens uit het beheersysteem gebruikt, maar ook de waarnemingen uit een quick scan op diverse locaties.
4. Beschermen van bomen	In dit hoofdstuk zijn de uitgangspunten omschreven die vallen onder het eerste doel, het beschermen van bomen.
5. Investeren in bomen	Hoofdstuk 5 beschrijft de uitgangspunten die vallen onder het tweede doel, het investeren in bomen.
6. Bomenagenda	De Bomenagenda omvat de maatregelen die nodig zijn om de ambities uit het Bomenplan waar te maken, inclusief een financiële onderbouwing.
• Verklarende woordenlijst	Technische begrippen en hun definitie.
• Bijlagenboek	Het overzicht van de bijlagen bij het Bomenplan.

2. Visie, doelstelling en uitgangspunten

Natuur, klimaat, gezondheid en identiteit zijn in de Groenvisie benoemd als kernwaarden van het groen. Het Bomenplan integreert deze kernwaarden in deze visie, het doel en de uitgangspunten.

Natuur

Bomen bieden voedsel-, nest- en schuilgelegenheid aan allerlei dieren. Soms komen er wel honderden organismen voor op één boom.

Klimaat

Bomen werken verkoelend. In de schaduw van een boom kan het zo'n 10 graden koeler zijn.

Gezondheid

Mensen zijn in een boomrijke omgeving meer buiten. Dit leidt tot minder stress, overgewicht, hart- en vaatziekten, astma en diabetes.

Identiteit

Bomen geven Amstelveen haar karakter, met de prachtige heemparken, singels en statige bomenlanen.

Klimaat

- Water vasthouden
- Hittestress
- Opname CO₂

Gezondheid

- Bewegen
- Ontmoeten

Natuur

- Biodiversiteit
- Ecologische verbindingen

Identiteit

- Heemparken
- Monumentale bomen

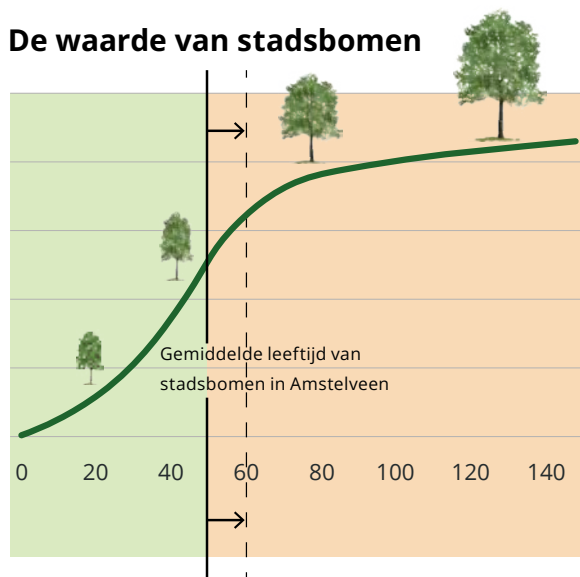

2.1 Visie

Amstelveen vindt bomen belangrijk vanwege hun waarde voor de omgeving. Een boom levert zogenaamde 'ecosysteemdiensten', zoals het geven van zuurstof en het afvangen van fijnstof. Het is belangrijk om te zorgen dat bomen gezond oud kunnen worden. Volwassen bomen met een groot boomkroonvolume leveren namelijk meer ecosysteemdiensten en hebben dus meer waarde dan jonge pas geplante bomen. Dit vereist een juiste standplaats voor elke soort boom en voldoende groeiruimte. En het is belangrijk om voor een spreiding van boomsoorten te zorgen.

De waarde van stadsbomen

Boomkroonvolume (BKV), afgezet tegen de leeftijd

Dit is niet alleen goed voor de biodiversiteit, maar verlaagt ook de risico's op ziekten en plagen. De kwaliteit van het bomenbestand, met bomen die goed uit kunnen groeien en ouder kunnen worden, is dus belangrijker dan de kwantiteit. De gemiddelde Amstelveense boom wordt niet ouder dan 50 jaar, zoals kenmerkend is voor bomen in stedelijk gebied. Hierdoor worden de ecosysteemdiensten die een boom kan leveren niet optimaal benut.

Visie Amstelveen Bomenstad:

"Amstelveen streeft naar meer diversiteit in soorten bomen en het verhogen van de gemiddelde leeftijd van de stadsboom naar 60 jaar. Daarbij is kwaliteit (hoe gezond/oud is de boom en welke waarde heeft de boom voor de omgeving) belangrijker dan kwantiteit (het aantal bomen). Met het vastleggen van bomenstructuren en het hanteren van een bomenregel beogen we voldoende boomkroonvolume voor iedere wijk in de toekomst."

Populus x canadensis 'Robusta' uit 1950, Van Heuven Goedhartlaan

Diversiteit aan soorten bomen, Nicolaas Tulplaan

2.2 Doelstelling en uitgangspunten

Het Bomenplan heeft een tweeledige doelstelling:

beschermen van bomen en **investeren** in bomen. Bij elke doelstelling zijn vier uitgangspunten opgenomen. Deze acht uitgangspunten vormen de leidraad voor het Bomenplan. In hoofdstuk 4 is het beleid voor het doel 'beschermen' uitgewerkt. In hoofdstuk 5 voor het doel 'investeren'.

"De waarde van bomen voor Amstelveen wordt versterkt door het Amstelveense bomenbestand te beschermen en in meer bomen en betere groeiplaatsen te investeren."

Beschermen van bomen	Investeren in bomen
Behouden van waardevolle bomen	De 3-30-300 regel
Een robuuste Amstelveense boomstructuur	Soortendiversiteit
Zorgvuldig werken en ontwikkelen rond bomen	Meer bomen aanplanten
Effectief en natuurvolgend beheren van bomen	Toekomstbestendige groeiplaatsen

Van Heuven Goedhartlaan, Acer campestre 'Elsrijk'

3. De bomen van Amstelveen

Amstelveen is een boomrijke stad met een veelzijdig en karakteristiek bomenbestand. Dat is ook terug te zien in het straatbeeld. Het bomenbestand bestaat uit bijna 32.000 individueel geregistreerde bomen. Deze bomen worden beheerd door de eigen gemeentelijke dienst volgens een Groenbeheerplan.

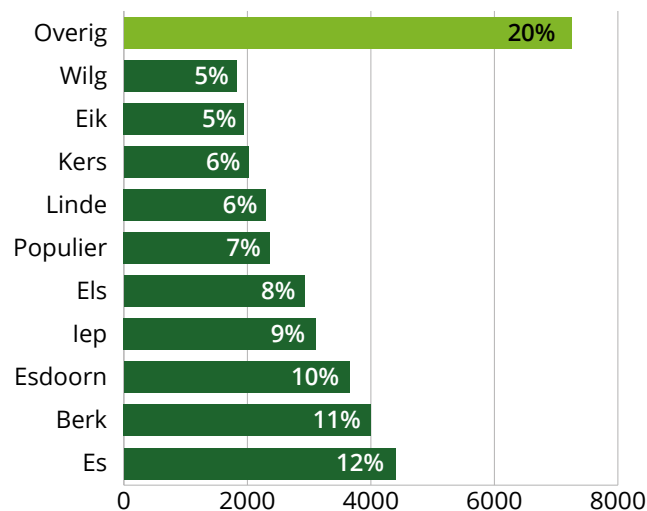

Augustinuspark, *Salix alba*

3.1 Boomsoorten

Over de hele gemeente gezien zijn de boomsoorten gelijkmatig verdeeld: er springen geen soorten bovenuit. De soorten die het meeste voorkomen zijn de es, berk en esdoorn. Het aandeel van deze bomen bedraagt een derde van het bomenbestand. Veel van deze soorten gedijen goed op klei- en veengronden met een hoge grondwaterstand. En sommige soorten (wilg, els, es) komen in Amstelveen van nature voor. In totaal zijn maar liefst 700 boomsoorten in de gemeente. Dat zijn bijvoorbeeld veel boomsoorten die zijn aangeplant om

Boomsoorten

Overzicht van de top-10 boomsoorten

de woonwijk een eigen uitstraling te geven. Binnen de wijken valt op dat in straten en buurten vaak wel voor één of enkele boomsoorten gekozen is. Hier is dus sprake van minder biodiversiteit.

Er staan veel bomen die, als deze een goede groeiplaats krijgen en goed worden beschermd, kunnen uitgroeien tot bijzondere en beeldbepalende bomen. Dit zijn bijvoorbeeld structuren met lindes en iepen, maar ook bijzondere individuen zoals de honingboom en de Chinese vernisboom. In bijlage 2 staan de resultaten van de Quick scan van het Amstelveense bomenbestand.

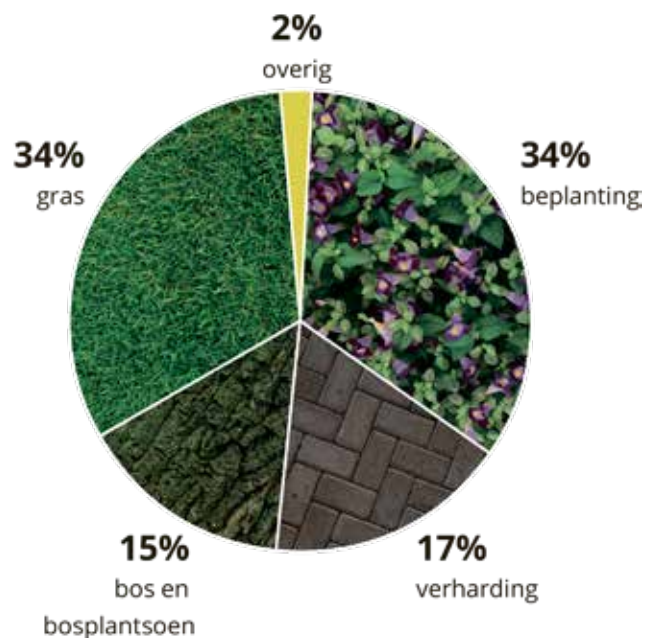
3.2 Groeiplaats

De belangrijkste voorwaarde voor een goed groeiende boom zit onzichtbaar onder de grond: de groeiplaats. De groeiplaats die een boom nodig heeft is ongeveer net zo groot als de boomkroon van een boom. Een goede groeiplaats is onmisbaar om een boom gezond te laten groeien en ontwikkelen.

Bij bomen in de stad is de groeiplaats al snel niet meer optimaal voor een boom. De boom heeft 'concurrentie' van kabels en leidingen en bestrating. De ideale groeiplaats voor een boom is in bos, bosplantsoen of beplanting, omringd door andere bomen en struiken. Vaak is de groeiplaats in (gras)bermen ook nog relatief gunstig, maar ligt maaischade op de loer.

Standplaats

17 procent van de bomen staat in de verharding. Bij deze bomen is extra aandacht nodig om toch een toekomstbestendige groeiplaats te maken.

De boom in bestrating heeft meer ruimte nodig, de middelste boom heeft genoeg ruimte in het gazon, maar hier ligt maaischade op de loer. De berk op de rechter foto heeft een ideale standplaats.

3.3 Meerdere generaties bomen

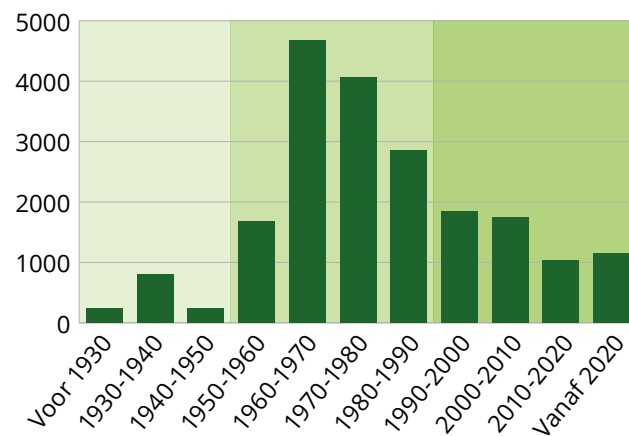
In de leeftijdsopbouw van het bomenbestand zijn drie periodes te onderscheiden:

1. **Voor 1950.** Uit deze periode zijn nog weinig bomen over. Dat komt vooral omdat toen veel bomen werden geplant die in de stad niet veel ouder worden dan 40 à 50 jaar. Het gaat dan om bijvoorbeeld om elzen en populieren. De oudste bomen staan met name in en rond de oude stadsparken, zoals het Broersepark, Park De Ruyschlaan, De Braak en het Dr. Jac. P. Thijssepark.
2. **1950 tot 2000.** De meeste bomen worden geplant in periodes van stadsuitbreiding. In de jaren na de Tweede Wereldoorlog werden veel wijken gebouwd, zoals Bankras/Kostverloren (jaren '60), Groenelaan (jaren '70) en Waardhuizen (jaren '80). Wijken met hun eigen stedenbouwkundige opzet en boomstructuren. Na de bouw van Westwijk in de jaren '90 nam ook de aanplant van bomen af. In de laatste decennia werd al veel vaker gekozen voor soorten met een lange levensduur, zoals essen, iepen, esdoorns en lindes.

3. **Vanaf 2000.** Hier vindt een kentering plaats en worden veel gestructureerde vervangingen uitgevoerd. Hierbij is de veiligheid van een boom leidend. Ook wordt toegewerkt naar meer bomen met een lange levensduur. Opvallend is wel dat juist in deze periode ook veel sierkersen zijn aangeplant, soorten met een kortere levensduur. Deze soort is veel gebruikt bij vervangingen in woonstraten in Bankras-Kostverloren, Elsrijk, Groenelaan en Westwijk.

Plantjaar

In de leeftijdsopbouw zijn grofweg drie perioden te onderscheiden.

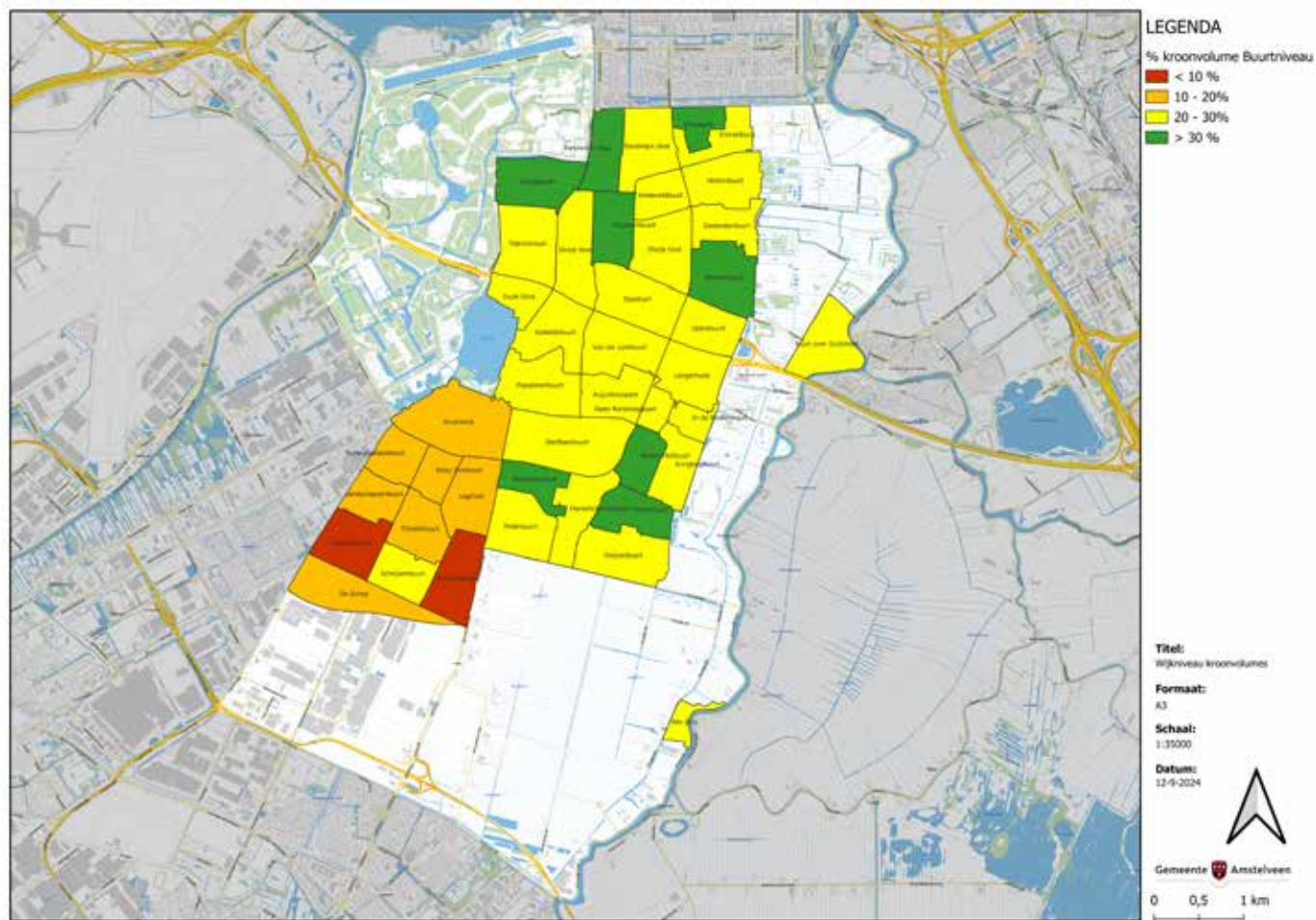
Augustinuspark, *Fraxinus angustifolia* 'Raywood'

3.4 In vogelvlucht over het Amstelveense bomenbestand

Zoals we hebben kunnen lezen in hoofdstuk 2 is het kroonoppervlak van een boom belangrijk voor het bepalen van de waarde die een boom heeft voor zijn omgeving. Onderzoek toont een verband aan tussen de boomkroonbedekkingsgraad en bijvoorbeeld de koeling van de omgeving, een beter luchtmilieu en mentale en fysieke gezondheid. Een kroonbedekking van 30% is het streven voor een groene gezonde leefomgeving, waarover meer in paragraaf 5.1.

Op basis van satellietdata (luchtfoto's en hoogtekarten) is het kroonoppervlak van alle bomen in de gemeente gedetailleerd in kaart gebracht. Zowel voor de gemeentelijke als particuliere bomen.

Voor de kroonbedekking is voor de analyse ingezoomd op al het gemeentelijke eigendom en zijn alleen de buurten meegenomen die binnen de bebouwde kom liggen. Uit de 'vogelvlucht' over Amstelveen blijkt dat 8 buurten een kroonbedekking hebben van 30% of meer. Bij 26 buurten is de kroonbedekking 20-30% en bij 10 buurten is de kroonbedekking minder dan 20%. Het lage kroonbedekkingspercentage in sommige wijken, zoals Westwijk, komt bijvoorbeeld doordat de bomen nog jong (en dus klein) zijn, maar het kan ook duiden op minder ruimte voor bomen in de wijk. De Legmeerpolder omvat met name industriegebied en glastuinbouw. Hier zijn ook relatief weinig bomen.

Boomkroonbedekking per wijk

4. Beschermen

Het is niet mogelijk om alle bomen altijd te behouden, ook al is behoud wel het uitgangspunt. Door ontwikkelingen is het soms nodig dat een boom gekapt wordt om ruimte te maken voor bijvoorbeeld een veilig fietspad of bouwproject. In dit kader is het belangrijk om bomen te onderscheiden die extra waardevol zijn, omdat ze bijvoorbeeld heel oud zijn of onderdeel uitmaken van een belangrijke bomenstructuur. Deze bomen krijgen een verhoogde bescherming.

Ook bepaalde particuliere bomen kunnen extra waardevol zijn voor hun omgeving. Onder 'particuliere bomen' vallen alle niet-gemeentelijke bomen. Dit zijn dus ook bomen van bedrijven, woningbouwcorporaties en dergelijke. Ook deze bomen worden extra beschermd.

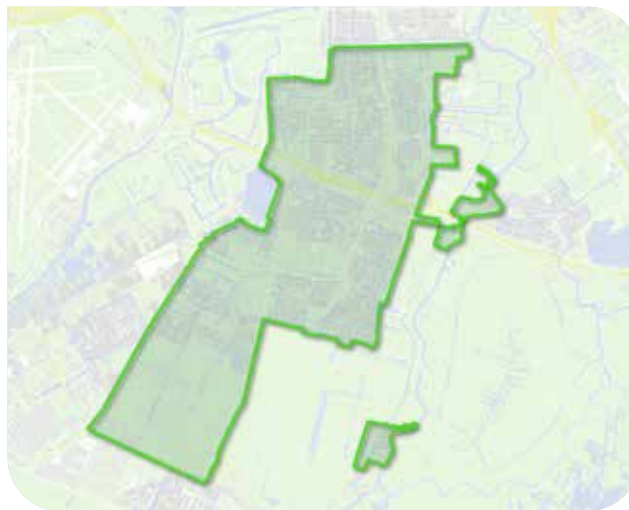
4.1 Behouden van waardevolle bomen

Voor de bescherming van particuliere bomen hanteert de gemeente een kapvergunningsplicht voor bomen van de waardevolle bomenlijst.

Als een boom voldoet aan de criteria voor een waardevolle boom, dan komt deze op de waardevolle bomenlijst. Dezelfde criteria gelden ook voor gemeentelijke waardevolle bomen. In de meeste gevallen betreft het een individuele boom. Het kan echter ook zijn dat een boom onderdeel is van een ecologische of historische structuur. In dat geval kunnen meerdere

of zelfs alle bomen binnen die structuur worden opgenomen op de waardevolle bomenlijst.

Iedere gemeente kan binnen de 'bebouwingscontour houtkap' eigen regels stellen rondom het kappen van bomen. Buiten de grens gelden de regels van de Omgevingswet. Bomen van de waardevolle bomenlijst mogen alleen worden gekapt als daar een vergunning voor is verleend. Onder het kappen van een boom valt ook het verplanten of ingrijpend snoeien van een boom, waarbij meer dan 20% van het kroonvolume wordt verwijderd. Bij de beoordeling van de kapaanvraag wordt

Bebouwingscontour houtkap

getoetst of de boom nog voldoet aan de criteria van waardevolle boom. Als de boom nog steeds voldoet zal de boom in principe behouden moeten blijven.

Van Heuven Goedhartlaan, *Populus nigra 'Italica'*

Criteria waardevolle bomen

Een particuliere boom kan op de lijst komen als deze minimaal voldoet aan onderstaande drempelcriteria:

Criterium	Inhoud
1. Toekomstverwachting	De boom heeft, eventueel na het uitvoeren van beheermaatregelen, een toekomstverwachting van minimaal 10 jaar.
2. Ontwikkelingsperspectief	De boom kan zich zowel boven als onder de grond goed ontwikkelen. Er zijn geen belemmerende factoren aanwezig.
3. Leeftijd	De boom heeft een minimale leeftijd van 50 jaar.

Daarnaast moet de boom een bijzondere waarde hebben voor de gemeente Amstelveen.

Categorie	Omschrijving
A Monumentaal	Bomen die zijn opgenomen in het Landelijk Register van Monumentale Bomen van de Bomenstichting. De bomenstichting hanteert eigen voorwaarden voor opname in het Landelijk Register, waaronder een leeftijdsgrens van 100 jaar.
B Waardevol	Bomen die de gemeente Amstelveen zelf aanwijst. Deze bomen moeten, naast de drempelcriteria, minimaal één bijzondere waarde hebben: Afmetingen: • de boom is > 1 meter dik, of; • de boom is > 24 meter hoog, of; • de kroon is > 25 meter breed. Ecologie: Hoge ecologische waarde, bijvoorbeeld door holtes. Cultuurhistorie De boom is bijvoorbeeld onderdeel van de beplanting van een historisch gebouw of park. Dendrologie: De soort of variëteit is zeldzaam in de gemeente Amstelveen of in Nederland. Beeldbepalend: De boom is bepalend voor de straat, buurt of woonwijk. Verschijningsvorm: De verschijningsvorm is typerend voor de omgeving of juist zeer opvallend en karakteristiek: • oude treurvormen van bomen met een lange levensduur, zoals een treurbeuk; • grote vrij uitgroeiende bomen op een locatie waar de ruimte voor de boom onbeperkt is; • oude veterane knotbomen. Veterane bomen vertonen duidelijke verouderingskenmerken zoals een holle stam en een gereduceerde kroon.

Indeling gemeentelijke bomen in beleidsklassen

Ook de gemeente zelf is eigenaar van veel waardevolle bomen en boomstructuren. De gemeente hanteert een eigen interne boomprocedure om bomen te beschermen bij ontwikkelingen (zie bijlage 3: Interne boomprocedure). De indeling in vier beleidsklassen

helpt om goed afgewogen en toekomstgerichte keuzes te maken. Dit werkt onder andere door in het beleid met betrekking tot overlast, groeiplaatsinrichting, stedelijke ontwikkeling en het werken rond bomen.

De bomen worden beschermd op basis van een toegewezen beleidsklasse I tot en met IV, waarbij voor beleidsklasse I de hoogste bescherming geldt. Groeiplaatsen van beleidsklasse I bomen kunnen worden opgenomen in het Omgevingsplan.

Beleidsklasse	Omschrijving
Beleidsklasse I Bomen met de hoogste beschermingsstatus	Binnen deze categorie vallen bomen die als individu van grote waarde zijn voor de gemeente. Deze bomen staan op de gemeentelijke waardevolle bomenlijst en vallen binnen een van onderstaande categorieën: A. Monumentaal – bomen die zijn opgenomen in het Landelijk Register van Monumentale Bomen van de Bomenstichting. B. Waardevol – bomen die voldoen aan de criteria voor een waardevolle boom. Hiervoor gelden dezelfde criteria als bij particuliere bomen. C. Herdenkingsboom – bomen die zijn geplant bij bijzondere gelegenheden, zoals de geboorte van een lid van het koningshuis.
Beleidsklasse II Boom binnen hoofdgroen- en wijkgroenstructuren	Bomen met een verhoogde beschermingsstatus. Binnen deze categorie vallen alle bomen die onderdeel zijn van een aangewezen Amstelveense boomstructuur. Zie paragraaf 4.2.
Beleidsklasse III Reguliere straat- en laanbomen	Bomen zonder verhoogde status. Dit betreft reguliere laan- en parkbomen van de 1e en 2e grootte, waarbij de groeiplaats is ingericht op een omlooptijd vanaf 40 jaar.
Beleidsklasse IV Bomen met verkorte omloop	Bomen zonder verhoogde status. Dit betreft alle bomen van de 3e grootte en bomen met een omlooptijd van ongeveer 30 jaar.

Herdenkingsboom op het Wilhelminaplein, Tilia x europaea

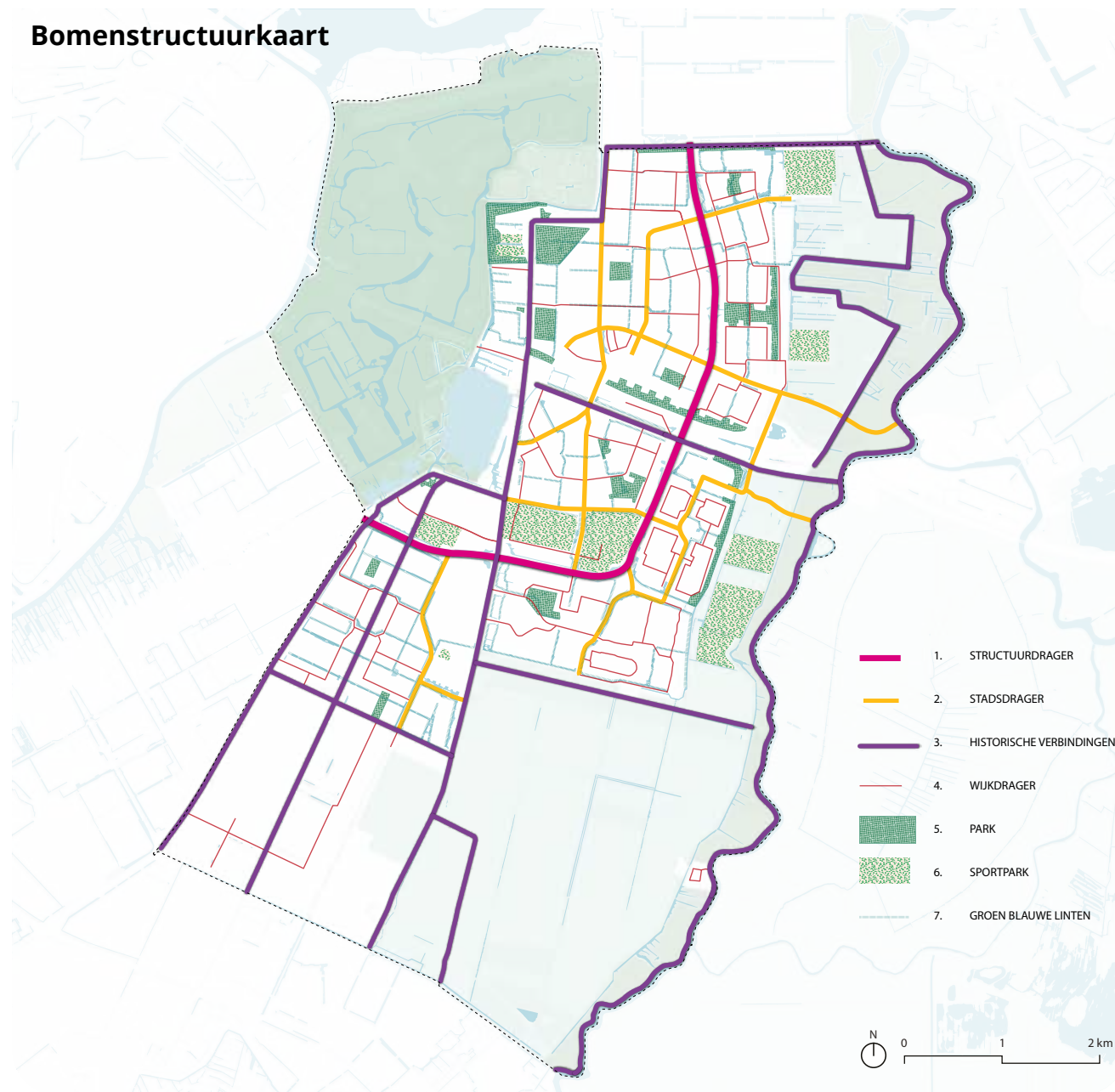

4.2 Een robuuste Amstelveense bomenstructuur

Eén van de doelen van de Groenvisie is het versterken van de samenhang binnen het groen. De bomenstructuur zorgt voor deze samenhang door het leggen van verbindingen. De Bomenstructuurkaart is het raamwerk voor de bomen in Amstelveen. De bomen van de Bomenstructuurkaart vallen binnen beleidsklasse II. Dit betekent dat deze bomen een verhoogde bescherming hebben. In tegenstelling tot beleidsklasse I, gaat het bij beleidsklasse II om de structuur (verschijningsvorm en de groeiplaats) die beschermd wordt en niet zozeer de individuele boom. Bij ontwikkelingen geldt dat de structuur behouden moet blijven en mogelijk versterkt wordt, zodat de functie en verschijningsvorm behouden blijft. Hier zijn criteria voor opgesteld (zie bijlage 4: Bomenstructuurkaart).

Het doel van de bomenstructuurkaart is om de belangrijkste bomenstructuren in stand te houden en te versterken en zo de huidige karakteristiek van Amstelveen te versterken en bij te dragen aan de ruimtelijke kwaliteit van toekomstige ontwikkelingen.

Bomenstructuurkaart

De 7 Bomenstructuren

1. Structuurdrager

Een structuurdrager is een weg met een bosachtige uitstraling. Dit is een beeldbepalende structuur op stedelijk gebied. Tevens is het een ecologische verbinder van en voor de stad.

1. Structuurdrager: Beneluxbaan

2. Stadsdrager

Stadsdragers zijn de verbinders tussen de verschillende wijken en invalswegen. Ze zijn kenmerkend voor de stad en de wijken, en passen zich aan aan de omgeving. Ze hebben eigen herkenbare identiteit. Het zijn bomen van de 1e grootte en hebben daarom voldoende onder- en bovengrondse groeiruimte nodig.

2. Stadsdrager: Keizer Karelweg

3. Historische verbindingen

Deze verbindingen onderscheiden zich door hun sterke relatie met het historische Amstelveen. Hetzij door hun ligging op de polderdijken of door het historisch gebruik als ontginningswegen of loopvelden. Veel historische wegen waren vroeger ontginningswegen die de verbinding maakten binnen Amstelveen, maar ook vanuit Amstelveen naar het buitengebied.

3. Historische verbinding: Noorddammerweg

4. Wijkdrager

Een wijkdrager versterkt de herkenbaarheid van de wijkontsluitingsweg. Het is een continue en doorgaande boomstructuur.

4. Wijkdrager: Asserring

5. **Park**

De Amstelveense parken hebben ieder hun eigen karakter binnen de wijk en/of voor de stad. Het is de plek waar huidige en toekomstig monumentale en waardevolle bomen vrijuit kunnen groeien. Alle waarden van bomen vinden een plek in het park (natuur, klimaat, gezondheid en identiteit).

6. **Sportpark**

Een groene zone waarin sport centraal staat. De bomen en het groen vormen het kader van de sportvelden.

7. **Groen Blauwe Linten**

Een lijnvormige waterstructuur met langs beide kanten een brede groenstrook waarin de verschillende gelaagdheden in verschillende vormen voorkomen. Groen blauwe linten spelen een belangrijke rol in de groenstructuur van Amstelveen. Ze lopen als groen-blauwe aderen door de stad. De parkachtige omgeving en inrichting maakt het aantrekkelijk voor mens en dier om hierin te verblijven

5. *Park: Broersepark*

6. *Sportpark: Sportlaan*

7. *Groen Blauwe Linten: Catharina van Clevepark*

4.3 Zorgvuldig werken en ontwikkelen rond bomen

Amstelveen is een stad in ontwikkeling; er worden nieuwe woningen gebouwd en er zijn regelmatig werkzaamheden aan het riool, wegen en kabels en leidingen. Binnen deze projecten staan vaak bomen. Het uitgangspunt is dat gezonde bomen met een goede toekomstverwachting behouden blijven. Het is dan belangrijk dat bomen zoveel mogelijk worden ingepast in het project en dat deze goed worden beschermd bij de werkzaamheden.

Met een interne boomprocedure beschermt de gemeente alle bomen binnen projecten (zie bijlage 3: Interne boomprocedure). Geen enkele boom wordt onnodig gekapt en alle gekapte bomen worden gecompenseerd, ongeacht de beleidsklasse. Dit gebeurt bij voorkeur binnen het project. In uitzonderlijke gevallen, als compensatie niet mogelijk is, wordt onderzocht of het (resterende) bedrag uit een waardebeoordeling overgemaakt kan worden in een nieuw op te richten 'Bomenfonds'.

Daarnaast hanteert de gemeente een LIOR (Leidraad Inrichting Openbare Ruimte) met eisen over de inrichting van de openbare ruimte inclusief bomen. Hierin staan ook richtlijnen over het werken rondom bomen (conform het Handboek bomen van het Normeninstituut Bomen).

Ophoging bodem

Eén van de veelvoorkomende projecten in Amstelveen verdient bijzondere aandacht: ophoging van de bodem

door inklinking van de veengrond. Met name aan de noord- en oostzijde van Amstelveen is sprake van veengronden. De bodem zakt hier met één tot twee cm per jaar. Dit zorgt ervoor dat de straten en trottoirs lager komen te liggen dan de (vaak onderheide) woningen. De gemeente kijkt op projectbasis welke methode wordt gebruikt om het maaiveld op te hogen. Bij deze ophoging wordt goed doorlatend ophoogmateriaal gebruikt om het maaiveld weer terug te brengen naar de wenselijke hoogte.

Ophoging van de bodem binnen de kwetsbare boomzone (kroonprojectie + 1,5 meter) heeft negatieve invloed op bomen. Als algemeen uitgangspunt geldt dat er wordt gezocht naar mogelijkheden om alle bomen te behouden. Verder wordt ook in deze situaties de interne bomenprocedure gebruikt.

Waterkwaliteit behouden

Amstelveen is rijk aan bomen en water. Dit is een ruimtelijke kwaliteit. Echter, bomen langs oevers kunnen een ongewenst effect hebben op de waterkwaliteit. Bladeren in het water verhogen namelijk de aanwas van bagger. Daarom is de gemeente extra alert om de waterkwaliteit op peil te houden op die plekken waar veel bomen langs de oever staan. Dit kan bijvoorbeeld door het toepassen van natuurlijke oevers, het extra ruimen van de bladeren en bij de aanplant van nieuwe bomen ook rekening te houden met soort keuze en afstand tot de oever.

Verplanten van bomen

Als gezonde en goed groeiende bomen gekapt worden, is dat kapitaalvernietiging. De gemeente probeert de bomen daarom zo goed mogelijk te beschermen. Soms is het belang van een project echter zo groot, dat de boom niet behouden kan blijven. In dat geval is de boom mogelijk nog te verplanten. Deze overweging wordt meegenomen in de interne bomenprocedure. De gemeente gaat hier echter terughoudend mee om, omdat lang niet alle bomen geschikt zijn om te herplanten.

“Het kappen van een gezonde boom is kapitaalvernietiging”

Populus x canadensis 'Koster', Nesserlaan

Bomen op veendijken

De meest droogtegevoelige dijken zijn veendijken. Veen klinkt in als de grond verdroogt. Dit kan door perioden van droogte komen, maar ook doordat bomen het water uit de bodem gebruiken. Een veendijk zakt dus voortdurend en moet regelmatig worden opgehoogd. Bij de boom- en beplantingskeuze keuze en de positionering van bomen wordt rekening gehouden met dit proces. Een voorbeeld hiervan zijn de populieren aan de Bovenkerkerweg waar steeds terugkerende zonken (verzakkingen) de weg onveilig maken.

Beschadiging van bomen

Helaas komt het soms voor dat bomen van de gemeente bewust of onbewust worden beschadigd, bijvoorbeeld als er overlast wordt ervaren of als bomen 'in de weg staan'. In die gevallen kan de schade worden getaxeerd volgens het onderdeel 'Boomtaxatie' uit het Handboek Bomen. Als een boom wordt gekapt zonder dat een omgevingsvergunning is verleend, is sprake van illegale kap. In dat geval gaat een boom met een bijzondere waarde verloren. De gemeente kan dan handhaven, bijvoorbeeld door het opleggen van een herplantplicht of financiële compensatie in een nieuw op te richten 'Bomenfonds'.

4.4 Ecologisch beheer

Goed boombeheer en ecologie gaan hand in hand. Daarbij houden we wel oog voor de omgeving en passen wij ecologisch beheer toe op plaatsen waar het kan, zoals in het bos- en heemplantsoen.

Als slechte of dode bomen kunnen blijven staan zonder risico voor hun omgeving, dan laat de gemeente ze bij voorkeur staan vanwege hun waarde voor de natuur. In dergelijke bomen kunnen spechten of uilen broeden, maar komen ook allerlei insecten en schimmels voor. De gemeente hanteert de volgende uitgangspunten:

- Dode takken blijven hangen op plekken waar ze geen gevaar opleveren, zoals boven beplanting of bosplantsoen, mits dit praktisch past in het beheer.
- Dode bomen blijven staan op plekken waar ze geen gevaar opleveren en waar dit past in de omgeving. Met name in bosplantsoen, maar soms ook in het gras in een park.
- Als bomen omvallen, laat de gemeente deze soms bewust liggen en wordt de nieuwe boom ernaast geplant. Dit kan bepaalde diersoorten aantrekken (specht, eekhoorn), die als doelsoort kunnen fungeren.
- Klimplanten blijven waar mogelijk in de boom zitten, met name in bosplantsoen. Dit is voor de boom namelijk geen probleem. Klimplanten worden alleen verwijderd als er vermoedens zijn dat achter de klimop een risicovol gebrek zit.
- Bij bomen in gras geldt het uitgangspunt dat maaien onder de boomkroon zoveel mogelijk wordt beperkt. De laatste 0,5-1 meter tot de stam wordt in principe niet gemaaid, mits dit praktisch uitvoerbaar is en verruiging kan worden tegengegaan. Dit zorgt voor minder maaischade, wat ten goede komt van de boom en bovendien de biodiversiteit versterkt. Uitzonderingen zijn situaties waarbij een zeer hoge beeldkwaliteit nodig is. Waar nodig kan (tijdelijk) een

mulchlaag worden aangebracht of wordt de boom al direct 'beveerd' aangeplant, met takken vanaf de grond. Dit is beter voor de groei van de boom, maar bespaart ook kosten voor het maaien.

- De ca. 600 knotbomen worden in fasen gesnoeid: om-en-om, of elke derde boom in de rij. Daardoor blijft de ecologische structuur in stand.
- Takken en stammen blijven waar mogelijk liggen. Waar nodig wordt het eerst versnipperd. Wat vaak gezien wordt als 'afval', is voor de natuur namelijk een levensbehoefte.
- Er is terughoudendheid met kandelaberen van bomen, omdat dit niet pas bij de natuurlijke vorm van de boom.

Dode bomen zijn een bron van leven door de vele insecten die er leven. Kleine zoogdieren en vogels nestelen en schuilen in de holtes.

Boom Veiligheids Controle (BVC)

Alle individueel beheerde bomen worden eens per drie jaar systematisch geïnspecteerd door gecertificeerde controleurs. De gemeente heeft haar eigen bomenploeg met goed opgeleid personeel en materieel en werkt samen met externe deskundigen. Indien er een belangrijk defect wordt geconstateerd moet dit binnen zes maanden worden verholpen, bijvoorbeeld door het snoeien of kappen van de boom. De boomgegevens zijn geregistreerd in een digitaal beheersysteem waarin onderhoud en inspecties worden verwerkt.

Ziekten en aantastingen

Bij de bomen in onze gemeente komen ziekten en plagen voor. Het beheer voor de meest voorkomende ziekten (essentaksterfte, iepziekte en kastanjabloedingsziekte) is opgenomen in het Groenbeheerplan. Verder worden nog de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Bij besmettelijke boomziektes kan de gemeente bewoners via de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) verplichten om bomen te kappen, om daarmee verspreiding van de ziekte te voorkomen.
- In uitzonderingsgevallen komen nog weleens andere ziekten voor, zoals roetschorsziekte of massaria. In die gevallen werken we zoveel mogelijk volgens een landelijk geldend protocol, bijvoorbeeld de Arbocatalogus.

Overlast door bomen

Bomen kunnen hinder veroorzaken. De gemeente neemt klachten serieus, maar is zeer terughoudend in het kappen of snoeien van bomen vanwege hinder.

Aesculus hippocastanum met veel vruchtval, Broersepark

Bomen zijn immers waardevol voor de hele omgeving. Uit de enquête op het online participatieplatform DenkMee bleek ook dat bewoners wel enige hinder kunnen ervaren van bomen, maar dat zij het belang van bomen groter vinden dan de hinder die bomen kunnen veroorzaken.

De gemeente hanteert de volgende uitgangspunten als het gaat om overlast:

- De gemeente werkt zoveel mogelijk generiek, volgens duidelijke regels en uitgangspunten.
- Bomen uit beleidsklasse I en II (zie paragraaf 4.1) worden niet gekapt of drastisch gesnoeid in geval van overlast.
- Bij bomen uit beleidsklasse III en IV geldt het uitgangspunt: 'nee, tenzij...'
- De bewijslast bij hinder van bomen ligt bij degene die de hinder ervaart.
- Vormen van hinder die via het normale beheer niet kunnen worden vermeden, zijn geen reden voor een maatregel. Bijvoorbeeld: vallende herfstbladeren, naalden, bloesem of stuifmeel horen bij een boom.
- In nieuwe situaties probeert de gemeente zoveel mogelijk rekening te houden met eventuele toekomstige overlast: de juiste boom op de juiste plek.
- Er zijn altijd uitzonderingssituaties mogelijk. In die gevallen is maatwerk nodig.

De gemeente gaat als volgt met hinder door bomen bij bewoners om:

- **Zonnepanelen:** de gemeente kapt, snoeit of topt geen bomen voor zonnepanelen. Bomen dienen namelijk het algemene belang van een groene stad en koeling. Dit verkiest de gemeente boven een groter energieopwekpotentieel.
- **Blad, zaad, pluizen, vogelpoep, en luizenplak:** dit hoort van nature bij een boom en kan niet voorkomen worden. Dit is geen reden voor een maatregel.
- **Schaduw:** de gemeente kapt of snoeit alleen in situaties waarbij bomen buitenproportioneel veel schaduw geven in de woning. Schaduw is namelijk voor de een prettig, en de ander vindt het juist lastig. De gemeente neemt de bezonningsnorm van TNO als uitgangspunt: woningen moeten minimaal twee mogelijke zonuren per dag hebben. De bewoner wordt dan verzocht zelf via een 'bezonningsstudie' aan te tonen dat de woning daar niet aan voldoet.
- **Overhangende takken en doorschietende wortels:** de gemeente snoeit overhangende takken waar mogelijk binnen de reguliere snoeirondes. Bewoners kunnen een melding maken via het online meldingenplatform Fixi.

Naast hinder bij bewoners, kan ook overlast ontstaan door wortelopdruk op de wegen en paden van de gemeente. Het uitgangspunt is dat geen gezonde en toekomstbestendige bomen gekapt worden vanwege

wortelopdruk en eerst te kijken naar mitigerende maatregelen. Hiermee gaat immers veel waarde verloren.

Uitgangspunt bij de aanpak is om de meest efficiënte en passende oplossing te zoeken. Bij lichte opdruk is dit:

- Als er nog geen sprake is van struikelgevaar, kan worden gekozen om nog niets te doen.
- Bij opdruk rond de boomspiegel, kan de boomspiegel worden vergroot en (onnodige) verharding worden verwijderd.
- Bij opdruk in elementenverharding is een andere optie om de bestrating licht op te hogen, zodat een laag straatzand bovenop de wortels kan worden aangebracht. In deze gevallen kan ook halfverharding rond de boom worden aangebracht.
- Bij opdruk in asfalt kan worden gekozen voor het plaatselijk wegfreen of wegslijpen van asfalt.

Bij zware wortelopdruk zijn er de volgende opties:

- Voetpaden kunnen worden omgevormd tot halfverharding als het functioneel gebruik dit niet in de wegstaat.
- Het tracé van een weg of pad kan worden omgelegd, zodat deze ruimer om de boom ligt.
- De verharding kan worden vervangen door een constructie met onderling gekoppelde betonplaten of gestort beton.

Wortelopdruk bij het fietspad langs de Amsterdamseweg.

5. Investeren

De waarde van een boom en zijn ecosystemediensten zijn bijna altijd te relateren aan het oppervlak of volume van de boomkroon. Een grote boom van 80 jaar oud vervangt wel vijftig tot honderd kleine slecht groeiende bomen.

Het is daarom belangrijk om te investeren in goede groeiplaatsen zodat bomen echt groot en oud kunnen worden. Om het bomenbestand te versterken is het dus soms beter om opnieuw te beginnen. Ook wil de gemeente waar mogelijk verder vergroenen; zowel op eigen terrein als bij de bewoners. Een bomenregel helpt hierbij.

5.1 De 3-30-300 regel

Bomen zijn belangrijk voor onze levenskwaliteit. Met name in de stedelijke omgeving is het een ingewikkelde puzzel om ruimte te geven aan alle 'assets' van de openbare ruimte, zoals wegen, riolering, kabels en leidingen. Bomen leveren veel diensten en verdienen dus een goede plek in deze ruimte. In wijken zonder bomen is bijna per definitie sprake van hittestress.

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat meer kroonbedekking aantoonbaar leidt tot minder oversterfte door het hitte-eiland effect en dat een groene omgeving leidt tot lagere zorgkosten. In juli 2021 werd in dit kader de 3-30-300-regel gelanceerd door wetenschapper Cecil Konijnendijk. Deze regel is doorvertaald naar een

3-30-300 regel

De 3-30-300-regel is het uitgangspunt voor de inrichting van straten, buurten en wijken. Concreet houdt dit het volgende in:

- Iedere bewoner ziet na maximaal 20 jaar 3 grote bomen (minimaal 6 meter breed, beleidsklasse I, II of III) vanuit zijn woning.
- Iedere buurt heeft na maximaal 20 jaar 30% kroonbedekking. Hierbij wordt uitgegaan van het oppervlak op gemeentelijke eigendom.
- Iedere bewoner kan binnen 300 meter een koele verblijfsplek bereiken van minimaal 5000 m² groot. Dit sluit aan op het Actieplan klimaatadaptatie Amstelveen.

nationale Bomennorm door het Normeninstituut Bomen. Uit de analyse van het bomenbestand 'in vogelvlucht' (zie paragraaf 3.4) blijkt dat Amstelveen ruim groen is opgezet, mede door alle groenzomen, singels en parken. Veel bewoners zien meerdere grote bomen vanuit hun woning en de meeste buurten hebben een kroonbedekking van meer dan 20%. Om een groene gezonde leefomgeving te behouden sluit Amstelveen aan bij de 3-30-300 regel.

Bovenstaande regel geldt voor het gemeentelijke eigendom binnen de bebouwingscontour houtkap. De gemeente heeft immers minder invloed op de inrichting van particuliere tuinen.

Bij projecten in een bestaande situatie en bij nieuwe ontwikkelingen is het streven om de 3-30-300 regel te halen. Vaak is dit hier ook nodig, omdat de negatieve gevolgen van het veranderende klimaat op veel plekken

in Amstelveen te merken zijn. Hittestress is onder andere in het Stadshart en de wijken Groenelaan, Uilenstede, Westwijk en Middenhoven een risico. De gemeente investeert in de aanplant van nieuwe bomen en het verbeteren van de groeiplaats om inwoners meer koelteplekken te kunnen bieden en hittestress te reduceren.

In uitzonderlijke gevallen is de ruimte in een straat zo beperkt dat de gemeente geen bomen op minimaal 2 meter van de erfgrans kan planten. Daarom nemen we in de APV op dat de afstand voor bomen wordt verkleind van 2 tot tot 0,5 meter. Voor heesters en heggen wordt de afstand op nihil vastgesteld. Zo kan de gemeente toch zorgen voor vergroening in wijken met smalle straten.

5.2 Versterking van de biodiversiteit

Soortendiversiteit is belangrijk voor gezondere bomen en meer biodiversiteit: iedere (boom)soort trekt eigen diersoorten aan: vlinders, bijen, vogels en soms zelfs spechten of vleermuizen.

Vanouds werden bomen in lange lanen geplant, liefst van één soort en dezelfde leeftijd. Dit is onder andere te zien bij populierenlanen, de esdoorns en iepen in Westwijk en de vele berken in Amstelveen-Noord. Lange rijen met bomen van één soort of cultivar worden een monocultuur genoemd. De monoculturen vormen een risico op boomziektes, zoals bijvoorbeeld essentaksterfte, kastanjabloedingsziekte of de iepziekte. Ook de bewoners zien dit. Uit de enquête bleek dat

een grote meerderheid de voorkeur heeft voor meer diversiteit: bomen van allerlei soorten en maten.

Bij vervanging van bomen wordt daarom gekozen voor meer diversiteit. Daarbij wordt in het algemeen de ontwerpregel gehanteerd:

- Bij 0-20 bomen planten we minimaal twee soorten.
- Bij 20-50 bomen planten we minimaal 4 soorten uit verschillende families.
- Vanaf 50 bomen planten we minimaal 6 soorten uit verschillende families.

Overigens kiest de gemeente bewust voor één boomsoort bij bepaalde lanen, zoals Kastanjes op de Kastanjelaan en Lindes op de Lindelaan. Hier kan dan bijvoorbeeld wel gekozen worden voor het aanplanten van verschillende variaties binnen de soort.

Inheems en klimaatbestendig

Inheemse boomsoorten zijn boomsoorten die van nature hier voorkomen. Deze soorten hebben relaties met andere bomen, planten en dieren en zijn van grote waarde voor de biodiversiteit. Op de inheemse zomereik en schietwilg kunnen bijvoorbeeld honderden insectensoorten aanwezig zijn. Daarom gebruikt en kweekt de gemeente vooral inheemse soorten.

De gemeente streeft naar een gezonde balans tussen inheemse en klimaatbestendige (uitheemse) boomsoorten en cultivars. Klimaatverandering heeft tot gevolg dat het in de stad te heet en droog wordt

Biodiversiteit in de stad. Verschillende soorten met zichtbaar andere kenmerken

voor bepaalde inheemse soorten, zoals de gewone beuk of de zachte berk. Inheemse boomsoorten zoals de veldesdoorn, linde of haagbeuk zijn inheems en toch goed bestand tegen hitte en droogte. De gemeente gaat deze soorten nadrukkelijk ook gebruiken. Bepaalde soorten van meer zuidelijke streken (zoals de hopbeuk of de Europese netelboom) zijn goed bestand tegen de hitte. Op bepaalde plekken kan uitheems dan ook de voorkeur hebben boven inheems.

Diversiteit in plantverband en boomtype

Diversiteit gaat niet alleen over de boomsoort. De gemeente wil ook meer variatie aanbrengen in de keuze voor plantverbanden en het type boom. Met name door het aanbrengen van structuurvariatie en gelaagdheid, in combinatie met struiken en kruiden. Een bijkomend voordeel is dat dit ook voorkomt dat er een kaalslag optreedt als bomen in een bepaalde wijk tegelijk de eindleeftijd bereiken. Hierbij gelden de volgende beleidsuitgangspunten:

- Diversiteit wordt vooral toegepast bij bomen met beleidsklasse II en III, indien er voldoende ruimte is binnen de structuur.
- We zorgen voor meer schaduw op wegen en paden (één van de doelen vanuit het Actieplan Klimaatadaptatie). Bomen worden daarom soms bewust met de (beoogde) kroon boven een weg of pad geplant. Wel wordt dit vaker in een los verband gedaan. Dus minder in strakke en éénvormige lanen.
- Waar het kan, worden bomen geplant op een plek

Schweitzerlaan, *Salix x sepulcralis* 'Chrysocoma'

waar deze vrij kunnen uitgroeien. Bomen kunnen dan een volledig natuurlijke groeivorm krijgen.

- Bij de soortkeuze wegen we de verschillende kernwaarden (natuur, klimaat, gezondheid en identiteit) bewust af. Er wordt dus niet alleen gekeken naar de esthetische waarde, maar er wordt ook rekening gehouden met de functie van die boom. Wordt de boom aangeplant vanwege de biodiversiteit of juist vanwege hittestress? Ook de bloeiperiode is van belang voor de biodiversiteit. Door te kiezen voor zowel soorten die erg vroeg bloeien tot heel laat bloeien, kun je de insecten en vogels optimaal bedienen.

5.3 Investeren in meer bomen

Door te investeren in bomen kan de gemeente antwoord geven op de uitdagingen van verstedelijking, klimaatverandering en de achteruitgang van de biodiversiteit. Op verschillende vlakken investeert de gemeente in meer bomen en boomkroonvolume.

Boomstructuren versterken

Binnen de huidige Amstelveense boomstructuur (zie paragraaf 4.2) zijn nog ontbrekende schakels. Deze schakels zijn nodig om verbindingen te leggen tussen de verschillende structuren. Het gaat hierbij om het versterken van de aansluitingen tussen stad, bos en polder, en het versterken van de functionele samenhang door bestaande barrières op te heffen. Dit is in lijn met de kaart 'ambitie hoofdstructuur' van de Groenvisie.

3-30-300 regel toepassen

Vooral in wijken die minder goed scoren op de 30-30-300 regel wordt gezocht naar de mogelijkheden voor het planten van meer bomen, met een groter boomkroonvolume. Daarbij kan worden gedacht aan locaties met overbodige verharding of grote gazons zonder bomen. Of soms zijn trottoirs onnodig breed of zijn er overhoeken die niet noodzakelijk hoeven te worden verhard. Het kan ook voorkomen dat er belemmeringen zijn voor het planten van bomen op deze locaties, zoals de aanwezigheid van kabels en leidingen.

Educatie en communicatie

Bomen planten we voor de volgende generatie. Het is dus belangrijk om hier kinderen bij te betrekken. De gemeente geeft 'Ieder kind een plantervaring'. Dit doet de gemeente bijvoorbeeld tijdens de jaarlijkse Nationale Boomfeestdag. Kinderen kunnen via de lesprogramma's van het team Natuur- en Milieueducatie van de gemeente ook bomen planten en verzorgen op De Bomenschool. De Bomenschool is de lokale kwekerij van de gemeente op twee locaties, waar kinderen de afgelopen drie jaar maar liefst 1500 bomen hebben geplant. Ook werkt de gemeente aan het vergroenen van (school)pleinen. Groene schoolpleinen bieden ruimte voor natuurlijk spelen en om kinderen te leren over bomen. Daarnaast bewegen kinderen meer en gebruiken hun fantasie.

Via de website en social media communiceert de gemeente regelmatig over het belang van bomen

en groen. Ook houdt de gemeente campagnes zoals 'Groen moet je Doen' en doet mee aan het 'NK Tegelwippen'.

De Landelijke Boomfeestdag werd in 2023 gehouden in Amstelveen. De Kinderburgemeester plantte de eerste boom samen met belangrijke bestuurders onder toezicht van de kinderen.

5.4 Toekomstbestendige groeiplaatsen

Juist in een stedelijke omgeving zijn goed groeiende bomen hard nodig. Ze zorgen voor verkoeling in de straat, vangen regenwater op en geven de straat en buurt zijn karakter. Het investeren in goede groeiplaatsen in de woonwijk is daarom belangrijk. Uit de reguliere controles kan blijken dat bepaalde bomen en boomstructuren van onvoldoende of slechte kwaliteit zijn. Een slechte kwaliteit heeft meestal te maken met een kleine groeiplaats met beperkte ondergrondse groeiruimte, waardoor de boom te weinig voeding en vocht heeft om te groeien.

De gemeente investeert in de aanplant van bomen mét een toekomstbestendige groeiplaats. Deze groeiplaats is namelijk nodig om de boom gezond te laten groeien, zodat deze een mooi boomkroonvolume krijgt. Soms is het niet mogelijk om de groeiplaats van een gekapte boom in te richten zodat deze toekomstbestendig is. Daarom is het niet altijd mogelijk om op dezelfde plek dezelfde maat boom terug te planten. In zo'n geval kan wel worden gekozen voor een kleinere boom, of wordt een nieuwe plek gezocht. Het is ook mogelijk dat gekozen wordt om één boom met een goede groeiplaats terug te planten voor een aantal kleine bomen. Eén van de uitgangspunten van dit Bomenplan is namelijk: kwaliteit (kroonoppervlak) gaat voor kwantiteit (het aantal bomen). Uit praktisch oogpunt worden bomen niet individueel vervangen als binnen 2 jaar een reconstructie gepland staat. Bij

De groeiplaats van deze boom is zo klein, dat de boom niet is gegroeid sinds de aanplant.

een reconstructie zullen dergelijke bomen meestal vervangen worden. Het is dan niet duurzaam om te investeren in een boom die maar enkele jaren blijft

staan. Echter, er kan wel tijdelijk voor een andere vorm van vergroening gekozen worden.

Als het mogelijk is een groeiplaats te verbeteren met behoud van de boom, heeft dit de voorkeur boven het vervangen van de boom. Vaak is dit echter wel arbeidsintensief en zijn de effecten op de lange termijn beperkt. De afweging voor groeiplaatsverbetering is afhankelijk van een aantal aspecten:

- Voorafgaand aan groeiplaatsverbetering wordt altijd een groeiplaatsonderzoek uitgevoerd. Doel van dit onderzoek is te achterhalen waarom de bomen slecht(er) groeien en welke methoden van groeiplaatsverbetering geschikt zijn. Daarbij kan worden gedacht aan voedingskokers, grond uitwisselen, beluchten (in combinatie met bemesten) of het aanbrengen van een mulchlaag.
- Bij de bomen moet geen sprake zijn van ziekten, aantastingen of beheerproblemen zoals bestratingsopdruk die het voortbestaan van de boom op de langere termijn (15 jaar) onmogelijk maken.
- Na de groeiplaatsverbetering moet de boom weer minimaal 15 jaar vooruit kunnen.

Duurzame groeiruimte

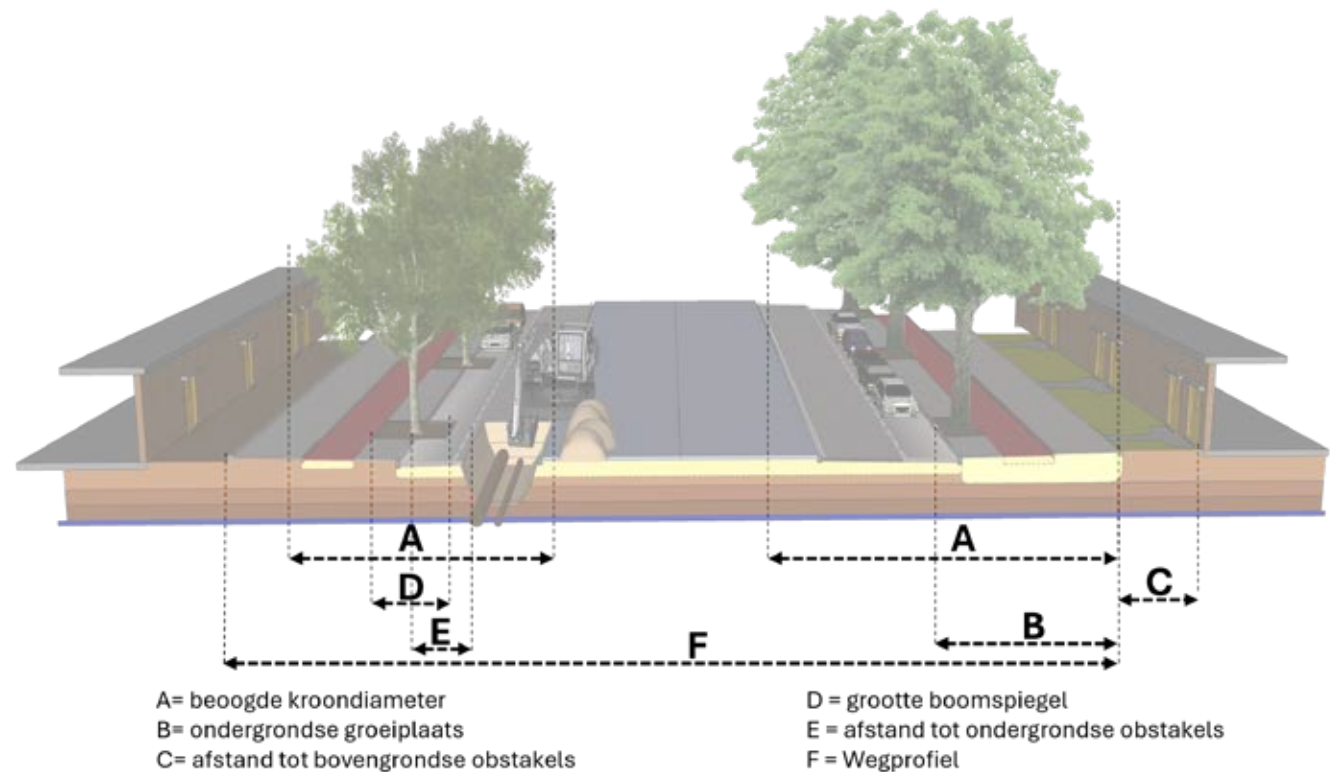
Bij het inrichten van de openbare ruimte houdt de gemeente rekening met duurzame groeiruimte voor bomen (zie bijlage 5: Groeiplaats). Dit zorgt voor minder beheerproblemen zoals opdruk van verharding

of overhangende takken boven tuinen. De gemeente hanteert hiervoor een aantal uitgangspunten dat is opgenomen in de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR).

Naast deze uitgangspunten in de LIOR zijn er andere maatregelen die genomen kunnen worden om bomen duurzaam te laten groeien.

- De boomspiegel wordt ingeplant met vaste planten, ter bescherming van de boom tegen maaischade, maar ook omdat de grond dan vochtiger en voedzamer is.
- Bij voorkeur wordt 'groen parkeren' toegepast. Dit is parkeren op bijvoorbeeld grastegels. Hierdoor kan regenwater en voeding bij de boom komen en de boom ook onder de parkeervakken goed wortelt.
- (Langzaam) verkeersroutes worden begeleid door een bomenrij voor schaduw, waarbij de boomsoort en de ondergrondse infrastructuur en verhardingsconstructie zijn gericht op het voorkomen van wortelopdruk.
- Kabels en leidingen zouden zoveel mogelijk in een afgesloten sleuf of goot moeten worden geplaatst. Dit kan bijvoorbeeld door te werken met een wortelwerend of -geleidend scherm. Hierdoor beschadigt de boom minder bij werkzaamheden aan kabels- en leidingen.

6. Bomenagenda

In hoofdstuk 4 en 5 zijn de acht uitgangspunten voor het Bomenplan uitgewerkt in concreet beleid. De uitgangspunten zijn onder te verdelen in algemene uitgangspunten (bijvoorbeeld beleidsregels rondom kap) en de ambities. Deze vormen samen de Bomenagenda.

Voor het realiseren van veel van deze uitgangspunten is een investering nodig. Deze investering zal zich op termijn uitbetalen: grote en gezonde bomen, een klimaatadaptieve en biodiverse openbare ruimte, gezondere bewoners en een prettige leefomgeving.

Inventarisatie waardevolle bomen en beleidsstatus

Voor de bescherming van bomen is als eerste stap een inventarisatie van de waardevolle gemeentelijke en particuliere bomen nodig. Op basis van deze inventarisatie wordt de waardevolle bomenlijst gemaakt. Deze inventarisatie zal ongeveer iedere vijf jaar herhaald moeten worden. Daarnaast worden gemeentelijke bomen ook ingedeeld in beleidsklassen om een goede bescherming te waarborgen. De inventarisaties worden gedekt vanuit bestaande middelen uit het MPP (Meerjaren Projecten Programma).

Toekomstbestendig vervangen

In Amstelveen zijn zo'n 32.000 individueel geregistreerde bomen. Op basis van de opbouw van het Amstelveense bomenbestand, met een gemiddelde

omloop van 50 jaar voor de bomen, zouden 2% van de bomen per jaar vervangen moeten worden als de gemeente het bomenbestand toekomstbestendig wil houden. Dit zou betekenen dat er jaarlijks theoretisch een budget van circa 1 miljoen euro nodig is, terwijl er nu €500.000 beschikbaar is. Echter, in de praktijk is de levensduur van de boom vaak hoger en nemen we de vervanging van bomen ook mee bij reconstructies en nieuwbouwprojecten. Met de huidige bestaande middelen kan het grootste gedeelte van onze ambitie worden gerealiseerd. Maar om het toekomstbestendig vervangen van bomen beter te borgen is structureel aanvullend budget (€ 100.000) nodig.

Bijdrage bomen in projecten

Bij grootschalige reconstructies, zoals het vervangen van de riolering in een wijk, gaat de straat open. Dit is een goed moment om ook extra bomen te planten of om groeiplaatsen van bestaande bomen te verbeteren. Ook bij kleinere projecten, zoals het verbreden van een fietspad, kunnen bomen toegevoegd worden om schaduw te geven voor de weggebruikers. Door projecten integraal aan te pakken wordt op efficiënte wijze een optimaal resultaat bereikt. Financieel is hier binnen het MPP nog onvoldoende rekening mee gehouden en is structureel aanvullend budget (€ 100.000) gewenst.

Nieuwe aanplant langs Beneluxbaan

Versterken Amstelveense bomenstructuur

De bomenstructuur zorgt voor samenhang en het leggen van verbindingen. Onze ambitie is om deze structuur de komende 3 jaar verder te versterken. Dit doen we met de aanplant van nieuwe bomen en door het verbeteren van de groeiplaatsen van bestaande bomen. Hiervoor is incidenteel budget van € 300.000 nodig, welke gedekt wordt vanuit het Fonds Groen, Water en Recreatie.

3-30-300 bomenregel in bestaande wijken

Op basis van een nulmeting is inzichtelijk geworden in welke mate de Amstelveense wijken voldoen aan de 3-30-300 bomenregel. Met het wijkgericht

aanplanten van meer bomen kunnen we inwoners meer koelteplekken bieden daar waar het nodig is. Het tempo waarin we deze ambitie waar kunnen maken is afhankelijk van de beschikbare financiële middelen. Om deze ambitie waar te maken is incidenteel voor drie jaar een budget nodig van € 300.000. Deze wordt gedekt vanuit het Fonds Groen, Water en Recreatie.

Financieringswijze

Voor de inventarisaties is dekking mogelijk binnen het huidige MPP. Voor het aanvullend versterken van de bomenstructuur en de intensivering van de uitvoering van de 3-30-300 regel zijn incidenteel extra middelen (ca. € 600.000) nodig. Daarnaast vragen het

toekomstbestendig vervangen en bomen in projecten om aanvullende structurele middelen (€ 200.000). De extra gewenste middelen worden via het reguliere P&C proces (perspectiefnota 2026) aangevraagd, waarbij zal worden gekeken in hoeverre dekking binnen de bestaande begroting mogelijk is. Ook zonder de extra middelen blijven de ambities overeind maar is vooral het tempo en de mate waarin we deze kunnen waarmaken beperkt.

Onderstaande begroting geeft een indicatie van de bedragen die nodig zijn om de maatregelen uit het Bomenplan uit te voeren.

Begroting Bomenplan								
	Maatregel	Uitgangspunt	Kosten	Aantal	Structureel vanaf 2026	Incidenteel 2026	Incidenteel 2027	Incidenteel 2028
Agenda Investeren	Toekomstbestendig vervangen	• circa 65 bomen extra vervangen op basis van BVC	€ 1.500	65	€ 100.000			
	Bijdrage bomen in projecten	• circa 65 bomen per jaar aanplanten (of groeiplaatsverbetering ad €2000 per boom) bij projecten (reconstructies)	€ 1.500	65	€ 100.000			
	Versterken Amstelveense boomstructuur	• circa 65 bomen per jaar aanplanten ter versterking van boomstructuren	€ 1.500	65		€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
	3-30-300 bomenregel in bestaande wijken	• circa 65 bomen per jaar wijkgericht aanplanten op basis van de 3-30-300 nulmeting	€ 1.500	65		€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Totaal					€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000

Verklarende woordenlijst

Bomen Effect Analyse (BEA)	Onderzoek naar de effecten van (voorgenomen) werkzaamheden op bomen, meestal uitgevoerd door een European Tree Technician. Vaak bestaat dit uit een onderzoek naar de kwaliteit van de bomen, aangevuld met onderzoek naar dat zich specifiek richt op de effecten van werkzaamheden.	Boomveiligheidscontrole (BVC)	Een visuele inspectie van een boom op mechanische (bijvoorbeeld de sterkte van takken) en biologische (bijvoorbeeld de conditie) kenmerken. Op basis van de constatering wordt een advies gegeven voor de nodige maatregelen.
Boomgrootte	Een verdeling van boomsoorten op basis van de grootte die ze normaliter in volwassen vorm in Nederland behalen. 1e grootte: bomen van meer dan 15 meter hoog 2e grootte: bomen van 8-15 meter hoog 3e grootte: bomen tot 8 meter hoog	Cultivar	Een boom die niet in het wild voorkomt, maar door de mens is gecreëerd meestal door het kruisen of enten.
Boomkroon	Dit is het bovenste gedeelte van een boom en omvat de takken en de bladeren. De boomkroon wordt gedragen door de stam.	Ecosysteemdiensten	De diensten die door een ecosysteem aan ons worden geleverd. Meestal wordt hierin onderscheid gemaakt tussen: Productiediensten, zoals voedsel of hout. Regulerende diensten, zoals zuivering van water, zuurstof of afvangen van fijnstof. Culturele diensten, zoals recreatie of educatie.
Boomspiegel of boomkrans	Een klein stuk grond rondom de stam van een boom in verharding. Via deze grond wordt de boom vaak voorzien van lucht en water. Soms wordt bij bomen in gazons ook een boomspiegel gemaakt.	Groeimedium of bomensubstraat	Specifiek samengesteld mengsel met onder andere grond, zand of granulaat voor de groeiplaats van een boom. Dit is bijvoorbeeld bomenzand (zand met organische stof ertussen), of een boomgranulaat (mengsel van voedselrijke grond met basalt of lava).
Boomtype	Indeling op basis van het snoei-beheer, gerelateerd aan de manier van snoeien. Dit vormt dus de verschijningsvorm van een boom. Het meest natuurlijke type is de 'vrijuitgroeïende boom'. In de openbare ruimte staan vooral veel 'niet vrijuitgroeïende bomen'. Tot slot zijn er diverse typen vormbomen, zoals een knotboom of leiboom.	Groeiplaatsconstructie	Een technische constructie die het mogelijk maakt om een boom te behouden in een standplaats met verharding. Dit kan bijvoorbeeld een constructie met 'kratjes' zijn die drukverdelend werken, maar dit kan ook een complete 'boombunker' zijn. Dit is een dichte bak van kunststof of beton met daarin voedselrijke grond.

Groeiplaatsonderzoek	Onderzoek naar de groei- en standplaats van bomen. Dit onderzoek wordt meestal door een European Tree Technician uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt gekeken naar de kwaliteit van de boom en de groeiplaats. Vaak wordt daarbij bodemonderzoek gedaan, bijvoorbeeld door proefsleuven of grondboringen te maken.
Handboek Bomen	Bundeling met gestandaardiseerde procedures, normen, kwaliteitseisen en resultaatsverplichtingen voor de uitvoering van werk in, rond en met bomen. Het Handboek Bomen is gepubliceerd door het Norminstituut Bomen.
Kandelaberen	Kandelaberen is een snoeitechniek waarbij de boomverzorger de takken dermate fors snoeit dat de boom de vorm van een kandelaar krijgt.
Klimaatadaptatie/ klimaatrobuust	Aanpassen aan en voorbereiden van onze omgeving op de risico's van het veranderende klimaat. Dit is bijvoorbeeld het verhogen van dijken, maar ook het planten van meer bomen en het zorgen dat grote bomen zo lang mogelijk blijven staan.
Kroonprojectie	De zone op de grond rondom een boom die gemarkeerd wordt door de buitenrand van de kroon loodrecht omlaag te projecteren.
Kwetsbare boomzone	Zone rond de boom die bestaat uit de kroonprojectie (kroonrand) + 1,5 meter.

Mulchlaag	Plantaardig materiaal die bovenop de grond wordt gelegd om deze tegen droogte te beschermen en onkruidgroei te voorkomen.
Niet vrij uitgroeiende boom	Boom waaraan specifieke eisen worden gesteld aan een 'vrije doorgang'. Deze bomen worden opgesnoeid om een bepaalde doorgangshoogte te realiseren. Deze doorgangshoogte is afhankelijk van de omgeving. Bomen langs een weg moeten hoger worden opgesnoeid dan bomen langs een wandelpad.
Monoculturen	Op een bepaald stuk grond of land één 'gewas' met weinig tot geen genetische variatie. Dit zien we bijvoorbeeld veel in de landbouw, maar ook bij bomen. Het gaat dan om een lange rij met tientallen of honderden dezelfde bomen, vaak bomen met exact dezelfde herkomst en plantjaar.
Omlooptijd	Vooraf beoogde planologische periode die een boom minimaal zou moeten kunnen blijven bestaan. Dit is vaak afhankelijk van de grootte van de groeiplaats, boomsoort of voorgenomen ontwikkelingen.

Verplantbaarheids- onderzoek

Onderzoek naar de verplantbaarheid van bomen. Dit onderzoek wordt meestal door een European Tree Technician uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt gekeken naar de kwaliteit van de boom en groeiplaats, daarnaast worden allerlei aspecten rond de verplantbaarheid onderzocht, zoals de samenstelling van de wortels en 'kluit', de transportroute en de nieuwe standplaats. Vaak wordt daarbij bodemonderzoek gedaan, bijvoorbeeld door proefsleuven of grondboringen te maken.

Veterane bomen

Bomen die zogenaamde 'veteraankenmerken' vertonen. Deze bomen hebben hun hoogtepunt qua omvang achter zich liggen, maar hun levenscyclus is vaak nog lang niet voltooid. De boom veroudert, verliest takken, zijn conditie gaat achteruit en hij neemt vaak af in omvang. In de boom zien we rottend hout, vruchtlichamen en holtes.

Vormboom

Groepering van een aantal boomtypes waarbij het beheer erop gericht is een bepaalde boomvorm in stand te houden. Bijvoorbeeld een knotboom of leiboom.

Vrij uitgroeiende boom

Boom waarbij geen eisen worden gesteld aan een 'vrije doorgang' onder de kroon. Deze bomen worden niet opgesnoeid. Vaak worden deze vanaf de kwekerij al geleverd als boom met takken die onderaan de stam beginnen. Dit is de vorm die de boom 'van nature' zou laten zien.

Bijlage 1. Wettelijke kaders

In het Burgerlijk Wetboek (BW) staan regels opgenomen met betrekking tot geschillen tussen burgers onderling én burgers en de overheid. Dit betreft onder andere:

- Het principe van de 'onrechtmatige daad' (art. 6:126 BW), waaruit de zorgplicht rond bomen voortkomt.
- De 'Verboden zone' (art. 5:42 BW). Dit is de regel dat bomen minimaal 2 meter uit de erfgrans moeten staan.
- Artikelen 5:37 en 5:44 gaan over hinder en overlast. Het gaat dan om overhangende takken of doorschietende wortels, maar ook over onrechtmatige hinder. In het Bomenplan is opgenomen hoe wordt omgegaan met hinder.

Binnen de Omgevingswet zijn er o.a. de volgende wettelijke kaders van toepassing:

1. **Kapvergunning en Kapmelding:** Voor het kappen van bomen buiten de bebouwde kom is vaak een vergunning of melding verplicht. Dit geldt ook voor bomen in beschermde natuurgebieden.
2. **Herplantplicht:** Na het kappen van bomen geldt vaak een verplichting om nieuwe bomen te planten. Dit is bedoeld om het verlies van bomen te compenseren en de biodiversiteit te behouden.
3. **Bescherming van Soorten:** Het is verboden om beschermde inheemse soorten, zoals bepaalde bomen en planten, te verstoren, te beschadigen of te

verwijderen zonder ontheffing.

4. Toezicht en Handhaving door Provincies:

Provincies zijn verantwoordelijk voor het verlenen van vergunningen, het toezicht op naleving van de wet en de handhaving. Dit betekent dat samenwerking met provinciale autoriteiten essentieel is bij het uitvoeren van activiteiten onder deze wet.

Bijlage 2. Quick scan Amstelveense bomen

Voor dit Bomenplan is de beheerdata van de gemeente geanalyseerd. Dit is terug te lezen in hoofdstuk 3 van het Bomenplan. Daarnaast is er een steekproef geweest, waarbij 2% van het bomenareaal (400 bomen) is bekeken, om te kijken of de data ook klopt. Bij de quickscan zijn ook 25 particuliere waardevolle bomen en 21 gemeentelijke waardevolle bomen meegenomen. De bomen zijn beoordeeld op een aantal aanvullende aspecten. Dit zegt veel over de kwaliteit van de boom en zijn groeiplaats:

- Groeiplaats, zowel bovengronds als ondergronds
- Beheerachterstand
- Conditie
- Levensverwachting (leeftijd + toekomstverwachting)

Groeiplaats bovengronds

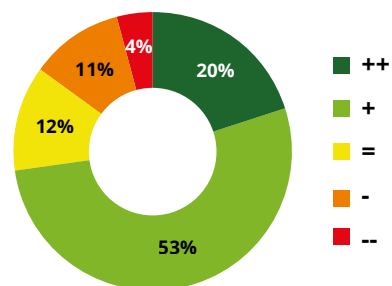
De gemiddelde bovengrondse groeiplaats ziet er goed uit. Veel bomen staan in gazons, berm en bosplantsoen. Als de boom in verharding staat, staat hij in een plantvak. Wanneer de boom in een boomspiegel staat, dan is de ruimte dan ook meteen erg beperkt en is er regelmatig sprake van overlast doordat de wortels de bestrating opdrukken.

Groeiplaats ondergronds

De ondergrondse groeiplaats is van buitenaf niet altijd goed in te schatten. Deze is dus afgeleid van de situatie bovengrond. Hierdoor wijken de cijfers niet veel af van de bovengrondse groeiplaats. Wel staan veel bomen strak langs fietspaden, waardoor de ondergrondse ruimte vaak wat beperkt is aan één zijde.

Groeiplaats ondergronds

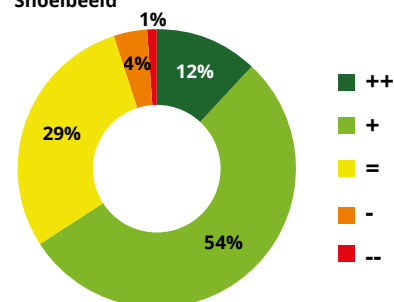

Figuur 2: Weinig ondergrondse groeiruimte kan leiden tot bijvoorbeeld wortelopdruk.

Snoeibeeld

Over het algemeen is het snoeibeeld voldoende tot goed. Vaak zijn er situaties waarbij begeleidingssnoei (opkronen) nodig is of zijn er situaties waarin de gewenste opkroonhoogte niet behaald wordt.

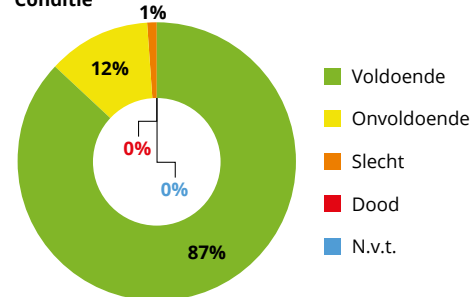
Snoeibeeld

Conditie

Bij bomen wordt tijdens de boomveiligheidscontrole (BVC) de conditie bepaald. Tijdens de quickscan bleek dat de bomen veelal in voldoende conditie zijn. De

Conditie

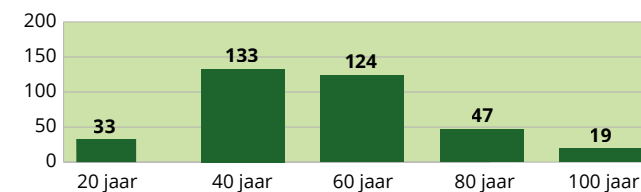

meeste bomen stonden ten tijde van de QuickScan (april 2024) al goed in het blad. Opvallend was dat sommige bomen met een kleine bovengrondse groeiplaats, er wel goed en vitaal bij stonden.

Levensverwachting

De levensverwachting is ingeschat op basis van de groei van de boom, eventuele gebreken en de (verwachte) standplaats. Ook de soort speelt hierbij een belangrijke rol: een populier wordt niet zo oud als een eikenboom. Uit de analyse is gebleken dat een ruime meerderheid zeker nog 40 en 60 jaar meekan. De bomen die minder dan 20 jaar meekunnen, waren bomen die in combinatie met snoeibeeld, boven- en ondergrondse groeiplaats en soort geen lange levensverwachting hebben.

Levensverwachting

Bijlage 3. Interne boomprocedure

Met de interne boomprocedure beschermt de gemeente alle gemeentelijke bomen binnen projecten. Geen enkele boom wordt onnodig gekapt en gekapte bomen worden gecompenseerd, ongeacht de beleidsklasse. Dit gebeurt bij voorkeur binnen het project.

De interne boomprocedure is van toepassing op gemeentelijke bomen die in het kader van een reconstructie, renovatie- of bouwproject moeten wijken. Op bomen die tijdens de jaarlijkse bomenrenovatie op de kaplijst worden geplaatst is deze richtlijn niet van toepassing.

Bij de interne boomprocedure wordt onderstaand proces gevolgd:

stap 1. De initiatiefnemer start bij aanvang van het project de interne boomprocedure. Alle onderstaande vervolgstappen worden middels een formulier 'Interne boomprocedure' vastgelegd. Het formulier bevat in ieder geval de reden en motivatie van kap, een toelichting op de compensatie/herplant en een situatieschets;

Stap 2. In een vroeg stadium, in de schetsfase, stemt de initiatiefnemer met de Adviseur Groen/boombeheerder af of een onafhankelijk bomenonderzoek (BEA)

noodzakelijk is. Hier is sprake van indien er werkzaamheden plaatsvinden in de kwetsbare boomzone (kroonprojectie + 1,5 meter). Toekomstverwachting (< of > 5 jaar) en beleidsklasse zijn hierin leidend. Indien een BEA noodzakelijk is laat de initiatiefnemer deze uitvoeren;

stap 3. De initiatiefnemer en de boombeheerder beoordelen de uitkomsten van de BEA. De beleidsklasse en de conclusies uit de BEA bepalen het vervolgtraject. Bij beleidsklasse I is planaanpassing noodzakelijk en bij beleidsklasse II, III en IV moet onderzoek gedaan worden naar mogelijke planaanpassing om de boom duurzaam te behouden.

Daarnaast moet bij beleidsklasse II ook de boomstructuur behouden blijven;

stap 4. Na een eventuele planaanpassing dient de initiatiefnemer een voorstel in waarin het voornemen tot het kappen/rooien van gemeentelijke bomen beschreven en beargumenteerd wordt en informeert de wethouder Groen;

stap 5. De Adviseur Groen voert een beoordeling uit van het bomenonderzoek en het project inclusief het compensatieplan;

stap 6. Het ontwerp wordt vastgesteld of indien nodig op basis van de beoordeling uit stap 5 gewijzigd;

stap 7. Als blijkt dat bomen echt niet kunnen worden gecompenseerd binnen het projectgebied of in de directe omgeving, dan moet een waardebeoordeling worden uitgevoerd in opdracht van de initiatiefnemer, volgens het Rekenmodel Vervangingskosten (volgens het onderdeel 'Boomtaxatie' uit het Handboek Bomen);

stap 8. Het bedrag uit de waardebeoordeling wordt vervolgens gebruikt voor compensatie van de gekapte bomen elders in de gemeente. De initiatiefnemer plant minimaal evenveel bomen aan als het aantal gekapte bomen. De compensatie kan worden ingevuld door een grote maat bomen aan te planten (bijvoorbeeld omtrekmaat 35-40) en door ruime groeiplaatsen in te richten. In uitzonderlijke gevallen, als compensatie niet mogelijk is, wordt het (resterende) bedrag uit de waardebeoordeling aan de gemeente overgemaakt;

stap 9. De voorgenomen kap en invulling van de herplant wordt vooraf afgestemd met de wethouder Groen en gecommuniceerd aan de inwoners door de initiatiefnemer.

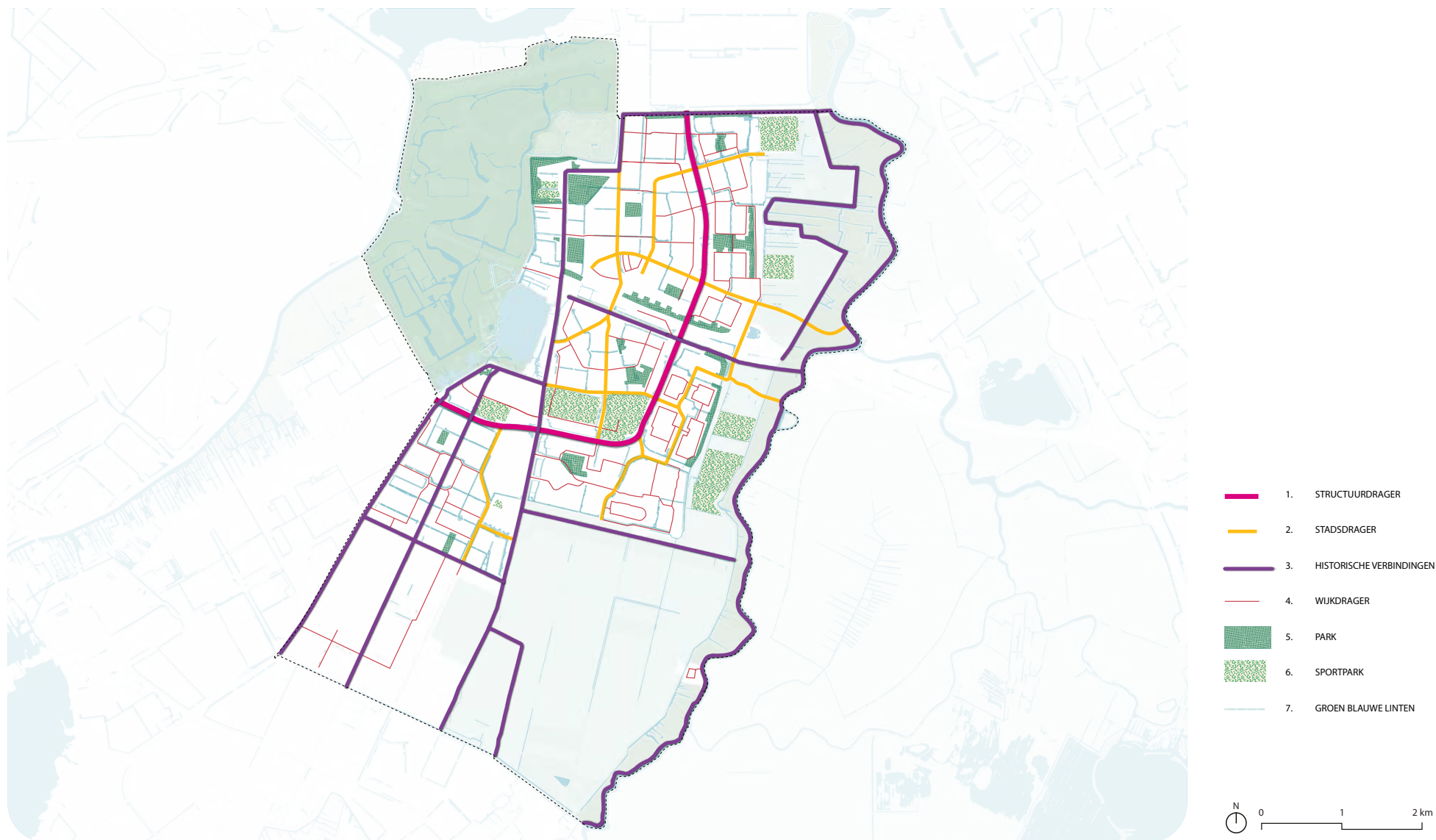
Werkwijze Bomeneffectanalyse

Als uit de interne boomprocedure blijkt dat de boom behouden moet blijven, is in de meeste gevallen een Bomeneffectanalyse (BEA) nodig. Bij dit onderzoek wordt bepaald wat de effecten van werkzaamheden zijn op de bomen. Daarnaast worden eisen en randvoorwaarden geformuleerd om de bomen en hun groeiplaats te beschermen. Bij een BEA gelden de volgende vervolgstappen:

- De uitvoerder van het werk stelt een werkplan op, op basis van de eisen en randvoorwaarden uit de BEA. Deze wordt ter toetsing aan de boombeheerder voorgelegd. Het opvolgen van de voorwaarden uit het werkplan wordt onderdeel van het contract met de uitvoerder.
- De projectleider is verantwoordelijk voor toezicht en handhaving of de voorwaarden uit het werkplan worden opgevolgd. Dit zal hij uitbesteden aan een boomtechnisch adviseur.
- De bomenposter 'Werken rond bomen' uit het Handboek Bomen wordt gebruikt als communicatiemiddel. Deze wordt onder de aandacht gebracht bij de projectmanager, die deze vervolgens neerlegt bij de aannemers.

Bijlage 4. Bomenstructuurkaart

Toelichting Bomenstructuurkaart

1. Structuurdrager

A. Definitie

Een structuurdrager is een weg met een bosachtige uitstraling. Dit is een beeldbepalende structuur op stedelijk gebied. Tevens is het een ecologische verbinder van en voor de stad.

B. Hoofdfunctie

1. Het begeleiden van de weg.
2. Ecologische corridor, bestaande uit verschillende landschappen (parkway).

C. Criteria

1. Natuur en klimaatwaarden staan centraal bij de inrichting
2. Continuïteit van de groenzone langs beide zijden van de wegbaan. De groenzone heeft een minimale breedte van 10 meter aan weerszijden van de weg. Waar mogelijk is de middenberm ook minimaal 10 meter breed.
3. Variatie aan beplanting in verschillende lagen van het groen. Niet alleen bij de bomen, maar ook in de kruidenlaag en struiken.

D. Actiepunten

1. Bewaken continuïteit in doorlopendheid structuurdrager.
2. Investeren in de kroonvolumes en gelaagdheid bij toekomstige ontwikkelingen.

2. Stadsdrager

A. Definitie

Stadsdragers zijn de verbinders tussen de verschillende wijken en invalswegen. Ze zijn kenmerkend voor de stad en de wijken, en passen zich aan aan de omgeving. Ze hebben eigen herkenbare identiteit. Het zijn bomen van de 1e grootte en hebben daarom voldoende onder- en bovengrondse groeiruimte nodig.

B. Hoofdfunctie

1. Het begeleiden van de weg
2. Het bepalen van de identiteit en herkenbaarheid van een weg.

C. Criteria

1. Een herkenbaar beeld per straat. Robuust en doorgaand.
2. Streven naar aaneengeslotenheid en waar mogelijk bomen aan weerszijden van de weg. Groeiplaats is erg belangrijk, omdat bomen voldoende kroonvolume moeten kunnen ontwikkelen. Wanneer er sprake is van een middenberm, die meestal openhouden.
3. Bomen van de 1e grootte bij voorkeur en indien de context het niet toelaat 2e grootte.
4. Het aanplanten van monoculturen moet voorkomen worden.

D. Actiepunt

1. Investeren in de continuïteit van de structuur.
2. Investeren in robuustheid van de structuur.

3. Wijkdrager

A. Definitie

Een wijkdrager versterkt de herkenbaarheid van de wijkontsluitingsweg. Het is een continue en doorgaande boomstructuur.

B. Hoofdfunctie

1. Begeleiding wijkontsluitingswegen
2. Het bepalen van de eigen unieke identiteit van de wijk.

C. Criteria

1. Wijkdragers verschillen naargelang de stedenbouwkundige opzet per wijk.
2. Bomen van de 1e of 2e grootte zorgen voor de gemeenschappelijke herkenbaarheid.
3. Er is meer variatie in vorm en grootte bomen.

D. Actiepunten

1. Investeren in de continuïteit van de structuur.
2. Investeren in robuustheid van de structuur.

4. Historische wegen

A. Definitie

De historische wegen van Amstelveen onderscheiden zich van de stadsdragers door hun sterke relatie met het historische Amstelveen. Hetzij door hun ligging op de polderdijken of door het historisch gebruik als ontginningswegen of loopvelden. Veel historische wegen waren vroeger ontginningswegen die de verbinding maakten binnen Amstelveen, maar ook vanuit Amstelveen naar het buitengebied. De wegen liggen meestal op dijken.

B. Functie

1. Het begeleiden van de weg
2. De cultuurhistorische identiteit van Amstelveen behouden.

C. Criteria

1. De bomen moeten passen bij de cultuurhistorische identiteit.
2. Bij bomenlanen streven naar eenzelfde beeld met verschillende soorten of ondersoorten op basis van de huidige grondslag.
3. De wegen zoveel mogelijk aaneengesloten maken, met de bomen in de open berm.
4. Bomen van de 1e grootte bij voorkeur en indien de context het niet toelaat 2e grootte.

D. Actiepunten

1. Investeren in de robuustheid van de structuur.

5. Park

A. Definitie

De Amstelveense parken hebben ieder hun eigen karakter binnen de wijk en/of voor de stad. Het is de plek waar huidige en toekomstig monumentale en waardevolle bomen vrijuit kunnen groeien. Alle waarden van bomen vinden een plek in het park (natuur, klimaat, gezondheid en identiteit).

B. Hoofdfunctie

1. Recreatieve waarde: waaronder (zachte) sport en spel.
2. Natuurwaarde: brengt de natuur in de stad.
3. Gezondheidswaarde: verblijfplaats en ontmoetingsplek voor inwoners met gevarieerde beplanting.
4. Klimaatwaarde: voldoende schaduwplekken en grote onverharde oppervlaktes.
5. Identiteitswaarde: versterkt de wijk identiteit.

C. Criteria

1. Voldoende vrije groeiplaatsen voor (toekomstige) monumentale en waardevolle 1e grootte bomen.
2. Bomenkeuze is meer vrijgelaten, insteek afhankelijk van karakteristiek en is in harmonie met de overige beplanting.
3. Bomen dragen bij aan de natuurwaarde.

D. Actiepunten

1. Waarde van de bestaande bomen bekijken en evalueren.
2. Investeren in de robuustheid van het boomkroonvolume.
3. Natuurvolgend beheer.

6. Sportpark

A. Definitie

Een groene zone waarin sport centraal staat. De bomen en het groen vormen het kader van de sportvelden.

B. Hoofdfunctie

1. Visueel afschermen van de velden onderling, maar ook van het sportpark met de wijk.
2. Schaduw geven en wind en regen afvangen.
3. Natuurwaarde: ecologische corridor.

C. Criteria

1. Brede houtsingels van minimaal 10 meter rondom het sportpark.
2. Aaneengesloten, gelaagd, 1e grootte bomen.
3. Ruimte voor natuurvolgend beheer (dood hout mag).

D. Actiepunt

1. Herkenbaarheid creëren op betekenisvolle plekken.
2. Behouden en versterken van de bestaande laanstructuren en singels.

7. Groen blauwe linten

Definitie

Een lijnvormige waterstructuur met langs beide kanten een brede groenstrook waarin de verschillende gelaagdheden in verschillende vormen voorkomen. Groen blauwe linten spelen een belangrijke rol in de groenstructuur van Amstelveen. Ze lopen als groen-blauwe aderen door de stad. De parkachtige omgeving en inrichting maakt het aantrekkelijk voor mens en dier om hierin te verblijven.

Hoofdfunctie

1. Ecologische corridor voor tal van diersoorten.
2. Natuurwaarde: Versterken van de biodiversiteit in de stad.
3. Vormen zowel een functionele verbinding als ruimtelijke scheiding tussen de verschillende buurten en wijken.
4. Klimaatwaarde: Schaduwplek en water vasthouden, afkoelingsplaatsen voor mens en dier.
5. Gezondheidswaarde: combinatie met fiets- en wandelnetwerk door de stad.

Criteria

1. Bij bos- en heemplantsoen is er een gevarieerde boom- en struikbeplanting. Met bomen in verschillende maten.
2. In heemplantsoen is er bovendien sprake van gelaagdheid: een kruidlaag, struiklaag en boomlaag.
3. Er is samenhang waardoor er netwerkstructuur ontstaat.

4. Het ervaren van het water is van belang; er zijn zichtlijnen en doorkijken met bij voorkeur natuurvriendelijke oevers.
5. Bomen kunnen verspringend en in diverse plantmaten aangeplant, maar ook in rijen, afhankelijk van de karakteristiek van de singel.
6. Variatie in sortiment. Afwisseling in bijvoorbeeld bloeitijd en herfstkleur.

Actiepunten

1. Verbroken verbindingen herstellen.
2. Ruimte bieden voor verschillende gelaagdheden binnen de singels.
3. Biodiversiteit versterken door het toepassen van diverse boomsoorten.

Bijlage 5: Groeiplaats

Een boom kan zich alleen duurzaam ontwikkelen wanneer hij een goede groeiplaats heeft. De groeiplaats die een boom nodig heeft is ongeveer net zo groot als de boomkroon van een boom. Voor de inrichting van een groeiplaats worden de criteria van het Handboek Bomen gevolgd.

Beleidsklasse	Omloop en boomgrootte	Groeiplaats
Beleidsklasse I	1 ^e grootte, >120 jaar	Minimaal 40 m ³
Beleidsklasse II	1 ^e grootte, >80 jaar	25-45 m ³
	1 ^e grootte, >60 jaar	20-30 m ³
Beleidsklasse III	1 ^e grootte, >40 jaar	15-25 m ³
	2 ^e grootte	
Beleidsklasse IV	3 ^e grootte	7,5-15 m ³
	Vormbomen ³	3-7,5 m ³

Aandachtspunten:

- Als de gemeente bomen met beleidsklasse I aanplant, geldt dit als een toekomstige waardevolle boom, monumentale boom of herdenkingsboom (zie paragraaf 4.1 Bomenplan). Bij deze bomen is een zeer ruime groeiplaats nodig.
- Binnen beleidsklasse II, met name in de parken, komen ook bomen voor van de 2^e of 3^e grootte. In die gevallen gelden de richtlijnen vanuit de boomgrootte.
- Vormbomen komen soms ook voor binnen beleidsklasse I, bijvoorbeeld leilindes rond historische gebouwen. In die gevallen wordt de richtlijn vanuit de boomgrootte gebruikt.

